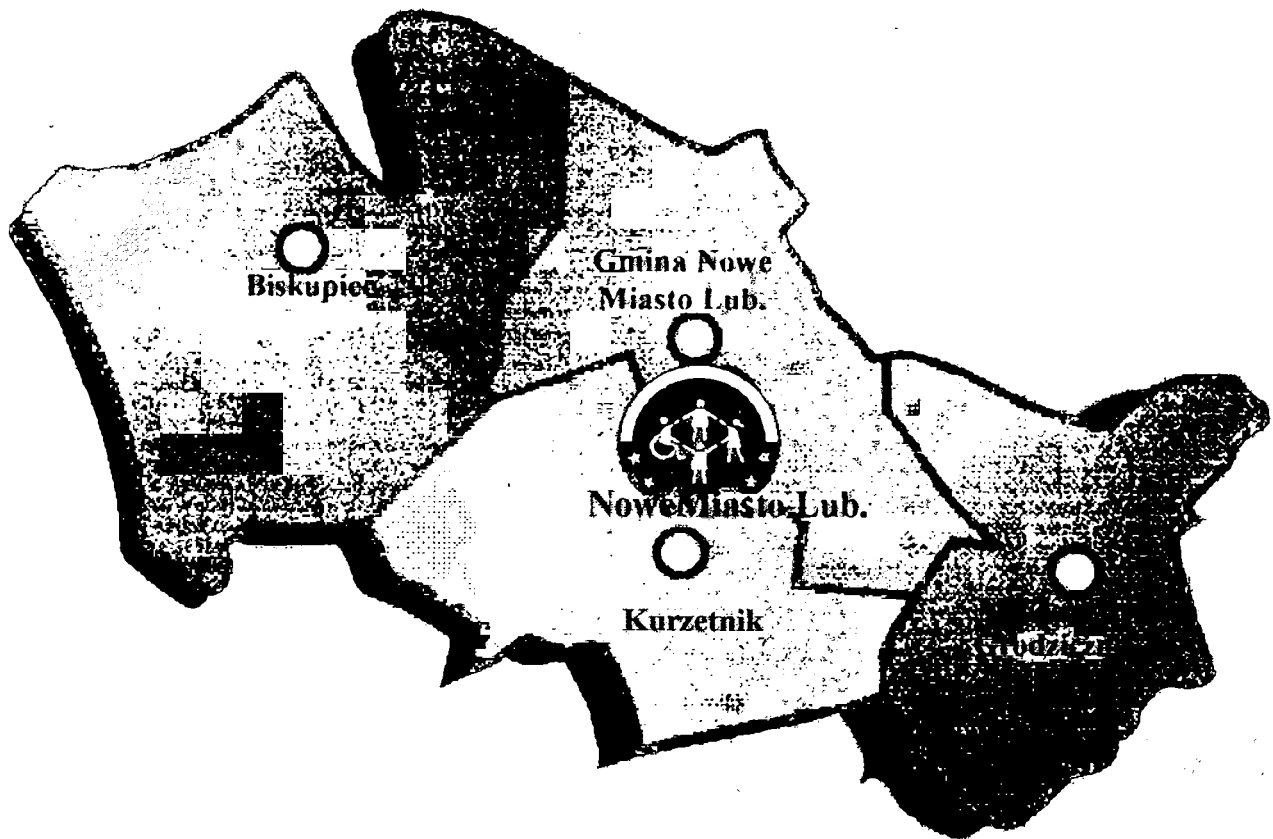

STAROSTWO POWIATOWE
w Nowym Miastzie Lub.
ul. Rynek 1
13-300 NOWE MIASTO LUB.

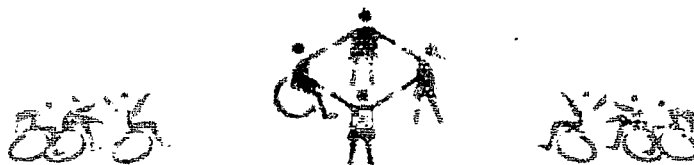
Osoba niepełnosprawna w społeczności lokalnej

Powiatowy program na rzecz poprawy warunków życia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych na lata 2000 – 2009

Nowe Miasto Lubawskie
województwo warmińsko - mazurskie
- październik 2000 r. -

Spis treści

1.	Wstęp	4
2.	Potrzeba budowania strategii wyrównywania szans osobom niepełnosprawnym ..	6
3.	Cele strategiczne i operacyjne programu	9
4.	Cele operacyjne:	
	I Zintegrowanie działań samorządów lokalnych. Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, organizacji pozarządowych, pracodawców i innych podmiotów działających na rzecz osób niepełnosprawnych	10
	II Edukacja społeczna w zakresie przeciwdziałania niepełnosprawności	15
	III Wczesne wspomaganie rozwoju dzieci niepełnosprawnych wczesna interwencja w sytuacji powstania niepełnosprawności	21
	IV Wyrównywanie szans w zakresie edukacji	28
	V Stwarzanie warunków do aktywizacji zawodowej, zatrudnienia i przeciwdziałania skutkom bezrobocia osób niepełnosprawnych	35
	VI Tworzenie środowiska fizycznego przyjaznego dla osób niepełnosprawnych	42
	VII Organizowanie różnych form wspierania rodzin z dzieckiem lub dorosłą osobą niepełnosprawną	48
	VIII Stwarzanie warunków do pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu kulturalnym, sporcie, rekreacji oraz turystyce	53
5.	Kosztorys zintegrowanych potrzeb realizacji programu dostosowanych do „DOMINA” – pilotaż.	59
6.	Uchwała Rady Powiatu w Nowym Mieście Lubawskim przyjmująca do realizacji program.	60

Powiatowy program na rzecz poprawy warunków życia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych na lata 2000 - 2009

Motto:

„Osoby niepełnosprawne są członkami społeczeństwa i mają prawo do pozostania we własnym środowisku lokalnym. Powinny one otrzymać potrzebne im wsparcie w ramach normalnych struktur edukacyjnych, opieki zdrowotnej, zatrudnienia i usług społecznych.”

(Standardowe zasady wyrównywania szans osób niepełnosprawnych
– 48 sesja Zgromadzenia ONZ z 20.12.1993 r.)

1. Wstęp

Reforma administracji publicznej nałożyła na nowo powstałe jednostki samorządu terytorialnego – powiaty odpowiedzialne zadania związane z wyrównywaniem szans osobom niepełnosprawnym. Władze powiatu mając do zrealizowania tak ważne zadanie, które nie są w stanie udźwignąć same, współpracują z gminami, organizacjami pozarządowymi, pracodawcami oraz władzami wojewódzkimi. Niezastąpionym partnerem w skutecznym podejmowaniu tych działań jest symulująca funkcja Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Bogate doświadczenia Funduszu w niesieniu pomocy i wzmacnianiu funkcjonowania osób niepełnosprawnych w otaczającej rzeczywistości społeczno – gospodarczej stanowią ważną platformę współpracy wszystkich podmiotów. Zadania na rzecz osób niepełnosprawnych muszą bowiem być realizowane przez wszystkie organy administracji rządowej i samorządu terytorialnego stosownie do ich kompetencji z udziałem organizacji pozarządowych i pracodawców. Kierunki takiej niezbędnej współpracy zapoczątkowane przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wyznaczają możliwości realizacji potrzeb w zakresie poprawy warunków życia społecznego i zawodowego oraz integracji lokalnej społeczności. Dzięki środkom PFRON możliwa jest rehabilitacja lecznicza, zawodowa i społeczna, dzięki której osoby niepełnosprawne przygotowuje się do życia w otwartym środowisku oraz pomaga się w realizacji pełnego niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia na miarę indywidualnych możliwości tych osób.

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. Nr 91, poz. 578 z późn. zmianami) określiła zakres działania i zadania powiatu. Jednym z głównych zadań powiatu jest wspieranie osób niepełnosprawnych. Powiat także ma w ręku instrumenty do realizacji tego zadania w postaci edukacji publicznej, promocji i ochrony zdrowia, pomocy społecznej, polityki prorodzinnej, transportu, przeciwdziałania bezrobociu, współpracy z organizacjami pozarządowymi, kultury fizycznej i turystyki, nadzoru budowlanego i w zakresie tworzenia przyjaznego człowiekowi środowiska, a także tworzenia rynku pracy. Wszystkie te zadania powiatu chcemy w programie skierować na osobę niepełnosprawną, jako słabszą i potrzebującą wsparcia społecznego.

To humanitarne podejście do problemu przyswiecać będzie wszystkim założeniom i celom programu. Pełna realizacja programu możliwa jest w dłuższej perspektywie czasowej i przy założeniu, że będą sukcesywnie wdrażane w życie elementy tego programu uwarunkowane aktywnością społeczną, aktywnością władz powiatu i gmin oraz na miarę posiadanych środków finansowych.

Aktywna polityka samorządu powiatowego może wpłynąć na przewyższenie problemów i trudności z jakimi borykają się niepełnosprawni a także integrację społeczeństwa lokalnego.

Podstawą opracowania Powiatowego program na rzecz poprawy warunków życia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych na lata 2000 – 2009 był opracowany i zatwierdzony uchwałą Rady Powiatu z dnia 18 lutego 2000 r. Powiatowy program wyrównywania szans osobom niepełnosprawnym na lata 2000 – 2009. Program ten uzyskał wyróżnienie Rzecznika Praw Obywatelskich w miesiącu maju 2000 r.

2. Potrzeba budowania strategii działań na rzecz osób niepełnosprawnych

Reforma ustrojowa państwa stworzyła konieczność innego niż dotychczas uporządkowania systemu rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz leczniczej. Przyjęto założenie, że nie wystarczy prosta decentralizacja, czyli przeniesienie kompetencji na niższy szczebel, ale że konieczna jest również *i n t e g r a c j a* usług społecznych na szczeblu powiatu. Prowadzone reformy zarówno w edukacji jak i służbie zdrowia nie są zakończone. Konieczny jest ciągły monitoring zachodzących zmian i ich wpływu na życie osób niepełnosprawnych oraz podejmowanie niezbędnych decyzji celem niedopuszczenia do dyskryminacji osób niepełnosprawnych lub pogarszenia ich warunków życia.

Samorząd powiatowy otrzymując określone zadania z rehabilitacji zawodowej, społecznej i leczniczej czuje się odpowiedzialny za swoich niepełnosprawnych obywateli - wyborców. Najważniejszym spośród zadań przypisanych powiatowi jest potrzeba stworzenia programu rozwiązywania problemów społecznych osobom niepełnosprawnym. W naszym programie uznano, że:

- osoby niepełnosprawne mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz do korzystania na zasadzie równości z praw i obowiązków ustanowionych dla ogółu obywateli – bez względu na rodzaj, przyczynę i stopień niepełnosprawności,
- osoby niepełnosprawne mają prawo do uzyskania niezbędnych środków umożliwiających wyrównanie zmniejszonych w skutek niepełnosprawności szans w korzystaniu z przysługujących im praw,
- wszelkie działania na rzecz osób niepełnosprawnych będą podejmowane z poszanowaniem jednostki i jej prawa do dokonywania samodzielnych wyborów życiowych,
- udzielana pomoc indywidualna umożliwiać będzie maksymalne wykorzystanie potencjalnych zdolności i możliwości dla osiągnięcia jak największej aktywności i samodzielności.

Charakterystyka zasobów:

1. Dom Pomocy Społecznej w Grodzicznie dla 42 osób – gmina Grodzicznie,
2. Warsztat Terapii Zajęciowej dla 46 uczestników przy ZM TPD w Nowym Mieście Lub.,
3. Świetlica Terapeutyczno – Rehabilitacyjna przy ZM TPD w Nowym Mieście Lub.
4. Świetlica środowiskowa „Wincentówka” przy Oddziale Caritas w Nowym Mieście Lub.
5. Świetlica środowiskowa przy Gminnym Centrum Kultury w Kurzętniku,[†]
6. 3 klasy specjalne dla 39 uczniów w SP Nr 2 w Nowym Mieście,
7. 1 klasa specjalna dla 8 uczniów w SP w Biskupcu Pom.,
8. 1 klasa gimnazjalna specjalna dla 11 uczniów w Nowym Mieście Lub.,
9. Ponad 100 dzieci niepełnosprawnych pobiera naukę w trybie indywidualnym w SP,
10. Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Nowym Mieście Lub.,
11. 4 zakłady pracy chronionej dla 79 osób niepełnosprawnych,
12. 35 stanowisk pracy utworzonych przy pomocy środków PFRON,
13. Publiczny i niepubliczne ZOZ – y.

Ponadto doraźną pracę na rzecz dzieci specjalnej troski oraz osób niepełnosprawnych prowadzą stowarzyszenia:

1. Zarząd Miejski Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Nowym Mieście Lubawskim,
  2. Zarząd Rejonowy PCK w Nowym Mieście Lubawskim,
  3. Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski przy Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Nowym Mieście Lubawskim,
  4. Polski Związek Niewidomych Koło w Nowym Mieście Lubawskim,
  5. Stowarzyszenie „Caritas” Oddział w Nowym Mieście Lubawskim,
  6. Stowarzyszenie „Civitas Christiana” w Nowym Mieście Lubawskim,
  7. Polski Komitet Pomocy Społecznej ZM Nowe Miasto Lubawskim,
- oraz spontaniczna działalność Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej w gminach na terenie powiatu.

Posiadane zasoby nie wyczerpują potrzeb i oczekiwań osób niepełnosprawnych w świetle ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1999 r. (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.)

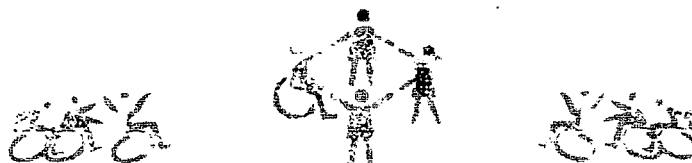
W programie założono rozszerzenie zasobów o nowe placówki i stowarzyszenia a także inne działania, które podniosą na wyższy poziom troskę o warunki życia osób niepełnosprawnych, jako pełnoprawnych obywateli naszej wspólnoty samorządowej.

Do nowo tworzonych placówek dla osób niepełnosprawnych zaliczamy:

- powstanie nowych świetlic terapeutyczno – rehabilitacyjnych w gminach,
- działalność Powiatowego Centrum Rehabilitacji Zawodowej,
- powstanie specjalistycznego ośrodka szkoleniowo – rehabilitacyjnego,
- uruchomienie zakładu aktywności zawodowej.

3. Cele strategiczne i operacyjne programu:

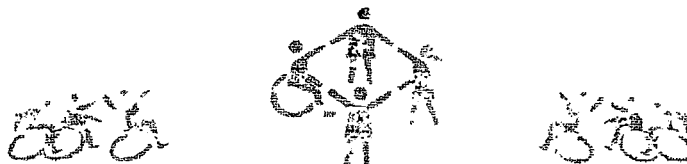
Cele strategiczne programu:

1. Integracja osób niepełnosprawnych ze społecznością powiatu nowomiejskiego.
2. Stwarzanie warunków do edukacji, rehabilitacji fizycznej, psychicznej, zawodowej i społecznej.
3. Eliminowanie czynników powodujących niepełnosprawność.
4. Wyrównanie szans w zakresie poprawy warunków życia.

Cele operacyjne :

1. Zintegrowanie działań samorządów lokalnych, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, organizacji pozarządowych, pracodawców i innych podmiotów działających na rzecz osób niepełnosprawnych.
2. Edukacja społeczna w zakresie przeciwdziałania niepełnosprawności.
3. Wczesne wspomaganie rozwoju dzieci niepełnosprawnych i wczesna interwencja w sytuacji powstania niepełnosprawności.
4. Wyrównanie szans w zakresie edukacji.
5. Stwarzanie warunków do aktywizacji zawodowej, zatrudnienia i przeciwdziałania skutkom bezrobocia osób niepełnosprawnych.
6. Tworzenie środowiska fizycznego przyjaznego osobom niepełnosprawnym.
7. Organizowanie różnych form wspierania rodzin z dzieckiem lub dorosłą osobą niepełnosprawną.
8. Stwarzanie warunków do pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu kulturalnym, sporcie rekreacji oraz turystyce.

4. Cele operacyjne

Cel operacyjny I

Zintegrowanie działań samorządów lokalnych, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, organizacji pozarządowych, pracodawców i innych podmiotów działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Uzasadnienie wyboru celu:

W skład naszego powiatu wchodzi miasto i cztery gminy wiejskie. Reforma ustrojowa państwa stworzyła nowe możliwości innego niż dotychczas uporządkowania systemu rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Przyjmujemy założenie, że nie wystarczy prosta decentralizacja zadań, czyli przeniesienie kompetencji na niższy szczebel, ale że konieczna jest również integracja usług społecznych na szczeblu powiatu. Tylko zintegrowane programy mają szansę na uzyskiwanie wsparcia z zewnątrz. Zintegrowanie działań przez Starostę jest bardzo ważne, ponieważ samorządy gminne nie są podporządkowane Staroście, a realizują część zadań w zakresie leczenia, oświaty, opieki socjalnej i transportu. Wprowadzenie do polskiej demokracji nowych szczebli samorządu terytorialnego stworzyło większe możliwości rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych. Na samorządy terytorialne nałożono obowiązek tworzenia warunków do pełnego uczestnictwa tych osób w życiu lokalnej wspólnoty samorządowej. Zgodnie z zasadą zawartą w Europejskiej Karcie Samorządu Terytorialnego (Dz. U. Nr 124, poz. 607 z 1994 r.) jednostki samorządu terytorialnego mają działać w interesie wszystkich mieszkańców, a zatem i niepełnosprawnych. Osoby te nie muszą być jednak tylko biorcami dóbr, lecz również kreatorami życia wspólnoty samorządowej.

Zadania:

1. Pełne zidentyfikowanie zasobów i partnerów do pracy na rzecz osób niepełnosprawnych.
2. Utworzenie forum dla systematycznej debaty w dynamicznym procesie realizacji programu.

3. Powołanie powiatowego i gminnych pełnomocników do spraw osób niepełnosprawnych w powiecie.
4. Powołanie zespołu do monitorowania i ewaluacji programu.
5. Tworzenie warunków do rozwoju placówek dla osób niepełnosprawnych wg. zadań programu..
6. Upowszechnianie znaczenia organizacji pozarządowych w badaniu i zaspokajaniu potrzeb osób niepełnosprawnych, wspieranie ich inicjatyw.

Sposób realizacji zadań:

1. Organizowanie i współorganizowanie konferencji, sympozjów i spotkań nt. roli samorządu powiatowego i gminnych oraz organizacji pozarządowych wobec osób niepełnosprawnych.
2. Ustalanie zadań dla poszczególnych partnerów.
3. Organizowanie i współorganizowanie szkoleń pracowników i działaczy organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką osób niepełnosprawnych.
4. Upowszechnianie najskuteczniejszych środowiskowych form wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych.
5. Zatrudnianie odpowiednio wykwalifikowanych osób, w tym osób niepełnosprawnych, jako pracowników zajmujących się problematyką osób niepełnosprawnych.
6. Budowanie jasnej i wspólnej polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych.
7. Kształtowanie polityki rehabilitacyjnej w zmieniającej się w wyniku reform rzeczywistości powiatowej.
8. Promowanie jednostek i organizacji pracujących dla dobra osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Oczekiwane efekty:

1. Wzrost zainteresowania społeczności gminnych i powiatowych problemami osób niepełnosprawnych.
2. Rozwój środowiskowych form wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
3. Systematyczna i zaplanowana praca partnerów w oparciu o istniejące lub nowo powstałe zasoby dla poprawy warunków życia osób niepełnosprawnych.

4. Monitorowanie i ewaluacja powiatowego programu wyrównania szans osobom niepełnosprawnym.
5. Powstawanie nowych organizacji pozarządowych i grup samopomocowych dbających o dobro osób niepełnosprawnych.
6. Jasna i spójna powiatowa polityka na rzecz wyrównywania szans osobom niepełnosprawnym.
7. Stworzenie możliwości ubiegania się o fundusze pomocowe.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Liczba konferencji, sympozjów, spotkań powiatowych zorganizowanych przez władze powiatu i gmin.
2. Liczba programów wyrównywania szans osobom niepełnosprawnym opracowanych przez gminy lub środowiska osób o różnych schorzeniach.
3. Liczba szkoleń i warsztatów dla pracowników i wolontariuszy oraz rodzin osób niepełnosprawnych.
4. Ilość zorganizowanych form wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych.
5. Ilość osób i organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką ludzi niepełnosprawnych.
6. Ilość nowo powstałych organizacji pozarządowych i grup samopomocowych.
7. Zwiększenie promocji i uznania dla jednostek i organizacji pracujących dla dobra osób z niepełnosprawnością.
8. Ilość powołanych i działających pełnomocników ds. osób niepełnosprawnych w gminach i powiecie.

Instytucje współpracujące przy realizacji celu:

Rada Powiatu, Starosta, rady gmin i wójtowie, organizacje pozarządowe, rodziny osób niepełnosprawnych, osoby niepełnosprawne, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko - Mazurskiego, PFRON, Kasa Chorych, placówki edukacyjne, służby zdrowia, parafie, media i inni.

Harmonogram realizacji zadań programu do celu operacyjnego: Zintegrowanie działań samorządów lokalnych, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, organizacji pozarządowych, pracodawców i innych podmiotów działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Zadania	Sposób realizacji (metoda)	Wykonawcy	Termin realizacji	Koszt realizacji	Źródło finansowania
Pełne zidentyfikowanie zasobów i partnerów do pracy na rzecz osób niepełnosprawnych	1. Ustalenie zasobów osobowych, finansowych, pomieszczeń partnerów do pracy na rzecz osób niepełnosprawnych	Zarząd Powiatu,	do grudnia 2000	—	—
Utworzenie forum dla systematycznej debaty w dynamicznym procesie realizacji programu.	1. Zdobywanie do zadań partnerów z innych samorządów i organizacji pozarządowych, kościoła itp.	Zarząd Powiatu i Rada Powiatu	do grudnia 2000	—	—
	2. Zorganizowanie konferencji ze wszystkimi partnerami do pracy na rzecz osób niepełnosprawnych	Starosta	do 04.2001	—	—
	3. Poruszanie zadań bieżących i strategicznych programu w różnych gremiach	Starosta, Przewodniczący Rady Powiatu, media	praca ciągła	—	—
Powołanie powiatowego i innych pełnomocników ds. osób niepełnosprawnych	1. Powołanie pełnomocnika Starosty ds. osób niepełnosprawnych i określenie zakresu czynności i kompetencji	Starosta	03/2001	—	—
	2. Porozumiewanie się z Burmistrzem, wójtami i przewodniczącymi rad gminnych i miejskiej na temat wywołania przez nich decyzji o powołaniu ich pełnomocników ds. osób niepełnosprawnych	Starosta, Przewodniczący Rady Powiatu	04/2001	—	—
Powołanie zespołu do monitorowania i ewaluacji programu	1. Wybranie aktywnych osób ze składu Rady Powiatu, Starostwa, gmin, organizacji pozarządowych, kościoła i innych do monitorowania, oceny i ewaluacji programu	Starosta, Przewodniczący Rady Powiatu	do 05/2001	—	—
	2. Ustalenie terminu corocznego sprawozdania z realizacji programu	Zarząd Powiatu	do 12/2000	—	—

Zadania	Sposób realizacji (metoda)	Wykonawcy	Termin realizacji	Koszt realizacji	Źródło finansowania
Tworzenie warunków do rozwoju stałych placówek dla osób niepełnosprawnych w powiecie	1. Poszukiwanie w nowej zreformowanej rzeczywistości nowych szans dla osób niepełnosprawnych m.in. w: - dziennych domach pomocy, - środowiskowych domach samopomocy, - świetlicach terapeutyczno – rehabilitacyjnych, - Ośrodku Terapii i Rehabilitacji dla Dzieci, - Powiatowym Centrum Rehabilitacji Zawodowej, - Zakładzie Aktywności Zawodowej. ze środków Kasy Chorych, PFRON, Sejmiku Wojewódzkiego, samorządowych i innych	Starosta, Przewodniczący Rady Powiatu, Przewodniczący Komisji i radni powiatu, PCPR, powiatowe jednostki organizacyjne, Burmistrz, wójtowie i rady gmin	od 01/2001 praca ciągła	–	–
	- zorganizowanie 3 świetlic terapeutycznych na terenie powiatu	Zarząd powiatu, gminy, ZM TPD	01/2000	150.000,- rocznie	gminy, PFRON, powiat, ZM TPD
	2. Ogłaszanie konkursów wśród organizacji pozarządowych i zawieranie kontraktów na funkcjonowanie nowych placówek dla osób niepełnosprawnych w świetle art. 118 ustawy o finansach publicznych	Starosta, Burmistrz, Wójtowie	od 01/2001	–	–
Upowszechnianie znaczenia organizacji pozarządowych w bieżącej działalności i zaspokajaniu potrzeb osób niepełnosprawnych, wspieranie ich inicjatyw	1. Popularyzowanie pracy działaczy i organizacji pozarządowych działających (non profit) dla dobra osób niepełnosprawnych.	Starosta, Przewodniczący Rady Powiatu, media	od 01/2001 praca ciągła	–	–
	2. Wymiana doświadczeń nowych rozwiązań w systemie wspierania osób niepełnosprawnych	Starosta, Przewodniczący Rady Powiatu, media	od 01/2001	–	–

Cel operacyjny II

Edukacja społeczna w zakresie przeciwdziałania niepełnosprawności

Uzasadnienie wyboru celu:

Zapobieganie niepełnosprawności i zmniejszanie jej skutków jest dla społeczeństwa mniej kosztowne niż konieczność zapewnienia późniejszej opieki nad osobami niepełnosprawnymi i podejmowania działań zmierzających do ich integracji ze społeczeństwem. Działalność profilaktyczna obejmować będzie edukację społeczną w zakresie przeciwdziałania niepełnosprawności mogącej wynikać już w życiu płodowym, we wczesnym okresie rozwoju oraz w późniejszym życiu każdego człowieka – jako schorzenie lub kalectwo nabyte.

Ogólną zasadą promocji zdrowia, którą ma w swoich zadaniach powiat, jest hasło “myśleć globalnie, działać lokalnie” oraz zasada “siedliskowego podejścia do zdrowia”. Powiat ma znaczne możliwości promowania zdrowia, ponieważ nadzoruje Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, szkolnictwo ponadpodstawowe, SANEPiD, Poradnię Psychologiczną – Pedagogiczną, Powiatowy Urząd Pracy, Policję, Straż Pożarną, służby weterynaryjne i może prowadzić społeczną edukację promującą zdrowie, która w swej treści będzie działać w kierunku przeciwdziałania niepełnosprawności. Ponadto w tym zakresie drzemie potencjał organizacji pozarządowych.

Zadania:

1. Ustalenie lidera do promocji zdrowia w powiecie.
2. Organizowanie szkoleń, konferencji i sympozjów nt. zadań stojących przed społeczną edukacją zdrowotną mieszkańców powiatu.
3. Opracowanie powiatowego programu promocji zdrowia w oparciu o Narodowy Program Zdrowia 1996 – 2005.
4. Rozpisanie zadań na partnerów społecznej edukacji w zakresie przeciwdziałania niepełnosprawności.
5. Monitorowanie i ewaluacja powiatowego programu w zakresie promocji zdrowia i przeciwdziałania niepełnosprawności.

Sposoby realizacji zadań:

1. Podjęcie działań dotyczących ustalenia lidera promocji i ochrony zdrowia, wyróżniającego się takimi cechami, jak: intelekt, kompetencje, entuzjazm, zapał, dominacja, poczucie pewności siebie, umiejętność współpracy członków grupy, społeczna aktywność.
2. Podejmowanie akcji szkoleniowej dla uczestników prowadzących działania promujące zdrowie i dla przyszłych realizatorów promocji oraz działań profilaktycznych dla zdrowia i przeciwdziałania niepełnosprawności.
3. Ustalenie zadań stojących przed profilaktyką i promocją zdrowia, wskazanie partnerów do realizacji zadań.
4. Szeroka informacja o przyczynach niepełnosprawności w mediach lokalnych.
5. Powodowanie badań przyczyn wypadków przy pracy, komunikacyjnych i przedstawianie ich opinii publicznej.
6. Uświadamianie potrzeb systematycznego szkolenia bhp w zakładach pracy.
7. Propagowanie prowadzenia racjonalnego trybu życia nastawionego na aktywność fizyczną, odpowiedni sposób odżywiania, ograniczanie palenia tytoniu, ograniczanie spożycia alkoholu zwłaszcza wysokoprocentowego.
8. Objęcie szczególną opieką kobiet w ciąży z grupy ryzyka.
9. Podejmowanie działań na rzecz ograniczenia niepełnosprawności z tytułu wypadków przy pracy, chorób zawodowych, wypadków drogowych oraz w gospodarstwie domowym.
10. Dążenie do poprawy kondycji ekonomicznej ludności powiatu.
11. Podejmowanie działań w celu integracji samorządów powiatowego i gminnych, organizacji pozarządowych i kościoła na rzecz oddziaływań profilaktycznych i promocji zdrowego trybu życia.
12. Prowadzenie akcji uświadamiających i profilaktycznych w zakresie różnych zagrożeń zdrowia i życia.

Oczekiwane efekty:

1. Zwiększenie świadomości społecznej i wiedzy w zakresie przyczyn niepełnosprawności oraz zasad jej zapobiegania.
2. Zmniejszenie się liczby osób niepełnosprawnych, szczególnie w grupie znacznej niepełnosprawności.

3. Zintegrowanie działań różnych podmiotów w zakresie profilaktyki prozdrowotnej w powiecie.
4. Zmniejszenie się liczby wypadków przy pracy i chorób zawodowych.
5. Poprawa kondycji ekonomicznej osób i rodzin zagrożonych niepełnosprawnością.
6. Wzrost aktywności społecznej jednostek podległych Staroście, organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką niepełnosprawności.
7. Uporządkowana i systematyczna działalność samorządów lokalnych i partnerów powodowana realizacją powiatowego programu promocji zdrowia w oparciu o Narodowy Program Zdrowia 1996 – 2005.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Liczba organizacji pozarządowych zajmujących się promocją zdrowia i profilaktyką w zakresie niepełnosprawności.
2. Liczba osób objętych szkoleniem w zakresie pomocy przedmedycznej.
3. Liczba artykułów w prasie lokalnej poświęconej profilaktyce niepełnosprawności i promocji zdrowia.
4. Liczba konkursów promujących zdrowy tryb życia.
5. Ilość partnerów realizujących zadania z zakresu promocji zdrowia.
6. Roczna wielkość funduszy przeznaczonych na celowe zadania powiatowego programu promocji zdrowia 1996 – 2005.
7. Ilość klubów promujących racjonalny tryb życia.
8. Ilość programów profilaktyki różnych schorzeń.
9. Liczba ogólnodostępnych prelekcji na temat ochrony zdrowia.
10. Ilość młodzieży biorącej udział w specjalistycznych szkoleniach promujących zdrowie.
11. Ilość i częstotliwość szkoleń bhp w zakładach pracy.

Instytucje współpracujące przy realizacji celu:

Rada Powiatu, Zarząd Powiatu, publiczny ZOZ i pozostała służba zdrowia, placówki edukacyjne. SANEPiD, Policja, Straż Pożarna, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Powiatowy Ośrodek Edukacji Specjalnej, Ośrodek Terapii i Rehabilitacji Dzieci, Powiatowe Centrum Rehabilitacji Zawodowej, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy

Rodzinie, PFRON, kluby sportowe, organizacje pozarządowe, kościół, Państwowa Inspekcja Pracy i inne.

Harmonogram realizacji zadań programu do celu operacyjnego: Edukacja społeczna w zakresie przeciwdziałania niepełnosprawności

Zadania	Sposób realizacji (metoda)	Wykonawcy	Termin realizacji	Koszt realizacji	Źródło finansowania
1. Ustalenie lidera do promocji zdrowia w powiecie.	1. Wybór lidera do promocji zdrowia w powiecie, ustalenie zadań i kompetencji.	Zarząd Powiatu	12/2000	—	—
2. Organizowanie szkoleń, konferencji i sympozjów nt. zadań stojących przed społeczną edukacją zdrowotną mieszkańców powiatu.	1. Ustalenie obszarów oddziaływań w zakresie profilaktyki zdrowia i zapobiegania niepełnosprawności.	Lider promocji zdrowia	05/2001	—	—
	2. Wybranie z obszarów oddziaływań z jednostek powiatowych i gminnych zespołu zajmującego się promocją zdrowia i zapobieganiem niepełnosprawności.	Lider promocji zdrowia	05/2001	—	—
	3. Organizowanie szkoleń, konferencji, sympozjów dla zespołu zajmującego się edukacją zdrowotną i profilaktyką.	Lider promocji zdrowia	od 05/2001 - praca ciągła	—	—
3. Opracowanie powiatowego programu promocji zdrowia w oparciu o Narodowy Program Zdrowia 1996 - 2005.	1. Ustalenie zadań stojących przed profilaktyką i promocją zdrowia, metod, oczekiwanych efektów i wskaźników osiągnięcia celów.	Lider promocji zdrowia	06/2001	—	—
	2. Wskazanie partnerów do realizacji programu promocji zdrowia.	Lider promocji zdrowia	06/2001	—	—
	3. Opracowanie szczegółowego powiatowego programu promocji zdrowia i przeciwdziałania niepełnosprawności. Przedstawienie go Radzie Powiatu.	Zespół opracowujący program z liderem promocji zdrowia	do 08/2001	—	—
4. Rozpisanie zadań na partnerów społecznej edukacji w zakresie promocji zdrowia i przeciwdziałania niepełnosprawności.	1. Przedstawienie partnerom programu promocji zdrowia i przeciwdziałania niepełnosprawności i ustalenie odpowiedzialności za realizację poszczególnych jego części.	Lider i zespół programowy	do 08/2001	—	—
	2. Propagowanie zdrowego stylu życia i profilaktyki w mediach lokalnych.	Lider promocji zdrowia i media	praca ciągła	—	—

Zadania	Sposób realizacji (metoda)	Wykonawcy	Termin realizacji	Koszt realizacji	Źródło finansowania
	3. Prowadzenie w placówkach edukacyjnych, zakładach pracy i w środowiskach lokalnych akcji szkoleniowych, uświadamiających, profilaktycznych w zakresie różnych zagrożeń zdrowia i życia.	Lider promocji zdrowia i partnerzy programu	od 09/2001 praca ciągła	–	–
	4. Organizowanie konkursów propagujących zdrowy styl życia dla dzieci i młodzieży.	Lider promocji zdrowia	od 05/2001	–	–
5. Monitorowanie i ewaluacja powiatowego programu w zakresie promocji zdrowia i przeciwdziałania niepełnosprawności.	1. Dokonywanie oceny efektywności podejmowanych programowych działań na rzecz promocji zdrowia i zapobiegania niepełnosprawności.	Zespół lidera promocji zdrowia	2 razy w roku	–	–
	2. Składanie Radzie Powiatu rocznych sprawozdań z przebiegu realizacji zadań programu promocji zdrowia i przeciwdziałania niepełnosprawności.	Lider promocji zdrowia	do 12/2001	–	–
	3. Wprowadzenie zmian do programu wynikłych z rocznej jego oceny.	Rada Powiatu	12/2001	–	–
	4. Promowanie i wyróżnianie osób i partnerów realizujących program promocji zdrowia i przeciwdziałania niepełnosprawności.	Zarząd i Rada Powiatu	12/2001	–	–

Cel operacyjny III

Wczesne wspomaganie rozwoju dzieci niepełnosprawnych i wczesna interwencja w sytuacji powstania niepełnosprawności

Uzasadnienie wyboru celu:

Najczęściej rodzice spostrzegają symptomy sugerujące, że rozwój ich dziecka jest zagrożony. W takiej sytuacji powinno ono być poddane możliwie wczesnym, wszechstronnym i kompleksowym badaniom w celu sprawdzenia jego stanu zdrowia i rozwoju. Zaniedbania rehabilitacyjne we wczesnym okresie życia mogą pozbawić dziecko niepełnosprawne szansy na uzyskanie przez niego optymalnego rozwoju. Im wcześniej rozpoczęta rehabilitacja - tym większa szansa na osiągnięcie sukcesu, jakim może być zahamowanie rozwoju wielu zaburzeń o postępującym przebiegu i znaczna poprawa istniejącego stanu. Dlatego też wszelkie oddziaływanie rehabilitacyjne powinny być podejmowane możliwie najwcześniej i realizowane w sposób kompleksowy, wielodyscyplinarny i ciągły, według indywidualnych programów w ścisłej współpracy z rodziną dziecka.

Niepełnosprawność, zwłaszcza jeśli pojawia się nagle, rodzi rozległe i często dramatyczne skutki zarówno osoby niepełnosprawnej jak i jej rodziny. Dlatego też pomoc terapeutyczna w każdej fazie po leczeniu powinna być kontynuowana. Niezbędna jest jak najwcześniejsza pomoc osobie niepełnosprawnej i jej rodzinie.

Zadania:

1. Wczesne rozpoznawanie zaburzeń oraz podejmowanie działań w zakresie wspierania rozwoju.
2. Przygotowanie rodziny do pełnienia swej roli w sytuacji przyjścia na świat dziecka niepełnosprawnego.
3. Utworzenie Ośrodka Terapii i Rehabilitacji dla Dzieci.
4. Orzekanie o rodzaju niepełnosprawności na podstawie rzetelnej, wielokrotnej i interdyscyplinarnej diagnozy.
5. Umożliwienie dziecku niepełnosprawnemu kontaktu z grupą rówieśniczą i korzystania ze zorganizowanych zajęć rehabilitacyjno - wychowawczych.

6. Przygotowywanie dziecka niepełnosprawnego do możliwości podjęcia przez niego obowiązku szkolnego w najkorzystniejszych dla niego warunkach.
7. Wczesna interwencja w sytuacji powstania niepełnosprawności w wieku dojrzałym.

Sposób realizacji zadań:

1. Popularyzowanie znaczenia istoty wczesnej interwencji i jej wpływu na proces rehabilitacji.
2. Rozpoznawanie i diagnozowanie zaburzeń rozwojowych oraz kwalifikowanie do kształcenia integracyjnego lub specjalnego.
3. Wspieranie rozwoju dzieci na bazie kompleksowych oddziaływań wielodyscyplinarnych oraz wychowania stymulującego.
4. Podejmowanie działań na rzecz niesienia pomocy rodzinom wychowującym dziecko dotknięte niepełnosprawnością.
5. Rozwijanie form wspierania rodziny i osoby dotkniętej niepełnosprawnością.
6. Dążenie do utworzenia w każdej gminie powiatu nowomiejskiego integracyjnych grup przedszkolnych.
7. Organizowanie szkoleń dla nauczycieli, wychowawców i rodziców traktujących o potrzebach i możliwościach rozwojowych dzieci dotkniętych niepełnosprawnością.
8. Pomoc rodzicom w dokonaniu właściwego wyboru formy kształcenia dla ich dziecka.
9. Udzielanie profesjonalnej pomocy w rozwiązywaniu licznych sytuacji kryzysowych pojawiających się nagle w związku z nabytą niepełnosprawnością.
10. Zapewnianie osobom niepełnosprawnym możliwości ponownej nauki codziennego życia i funkcjonowania z niepełnosprawnością.
11. Tworzenie profesjonalnych zespołów antykryzysowych w celu łagodzenia skutków niepełnosprawności.

Oczekiwane efekty:

1. Zwiększenie skuteczności działania placówek podległych samorządom terytorialnym w zakresie niesienia pomocy rodzinie osobie z niepełnosprawnością.
2. Podniesienie świadomości rodziców, nauczycieli, pracowników służby zdrowia, społecznych i wolontariuszy w zakresie skuteczności wczesnej interwencji.

3. Wzrost dostępności do usług specjalistycznych w zakresie uzyskania pomocy medycznej, psychologicznej, pedagogicznej i socjalnej.
4. Wzrost możliwości uzyskania pomocy w zakresie opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnością w sytuacji tego wymagającej przez wolontariat.
5. Łagodzenie skutków niepełnosprawności przez wczesne rozpoznanie i oddziaływanie terapeutyczno - rehabilitacyjne.
6. Wzrost dostępności do interdyscyplinarnych form wspierania rozwoju dziecka z niepełnosprawnością i osób z nabytą niepełnosprawnością.
7. Zwiększenie szans życiowych osobom z niepełnosprawnością.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Ilość objętych wczesną interwencją.
2. Ilość opracowanych diagnoz i prognoz rozwojowych dzieci dotkniętych niepełnosprawnością.
3. Ilość spotkań z rodzicami osób dotkniętych niepełnosprawnością.
4. Ilość szkoleń dla rodziców, nauczycieli i wychowawców traktujących o wpływie wczesnych oddziaływań.
5. Liczba przeszkolonych i powołanych wolontariuszy w zakresie opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym.
6. Ilość porad ambulatoryjnych w Ośrodku Terapii i Rehabilitacji dla Dzieci.
7. Ilość dzieci niepełnosprawnych objętych pomocą psychologiczną, pedagogiczną, medyczną.
8. Ilość rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym objętych pomocą socjalną.
9. Liczba dzieci z niepełnosprawnością uczęszczających do przedszkolnych grup integracyjnych.
10. Ilość dzieci z niepełnosprawnością, u których zaobserwowano poprawę stanu zdrowia w wyniku wczesnie podjętych działań.
11. Ilość osób niepełnosprawnych objętych wczesną interwencją i przeciwdziałaniem sytuacjom kryzysowym związanych z powstaniem niepełnosprawności.

Podmioty współpracujące:

Rodziny niepełnosprawnych, podstawowe i specjalistyczne placówki opieki medycznej, Poradnia Psychologiczno -Pedagogiczna, MOPS, GOPS-y, Kasa Chorych placówki przedszkolne, szkoły, Ośrodek Terapii i Rehabilitacji dla Dzieci, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Burmistrz i wójtowie, Starosta, organizacje pozarządowe i inne.

Harmonogram realizacji zadań programu do celu operacyjnego: Wczesne wspomaganie rozwoju dzieci niepełnosprawnych i wczesna interwencja w sytuacji powstania niepełnosprawności

Zadania	Sposób realizacji (metoda)	Wykonawcy	Termin realizacji	Koszt realizacji	Źródło finansowania
1. Wczesne rozpoznawanie zaburzeń oraz podejmowanie działań w zakresie wspierania rozwoju	1. Popularyzowanie znaczenia istoty wczesnej interwencji i jej wpływu na proces rehabilitacji.	Starosta, wójtowie, dyrektorzy placówek edukacyjnych, służba zdrowia, media	od 05/2001 praca ciągła	—	—
	2. Wczesne rozpoznawanie i diagnozowanie zaburzeń rozwojowych	Rodzice, służba zdrowia, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	od 05/2001 praca ciągła	—	—
	3. Wspieranie rozwoju dziecka na bazie kompleksowych oddziaływań wielospecjalistycznych oraz wychowania stymulującego	Służba zdrowia, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, placówki edukacyjne, wolontariat, rodzice	od 05/2001 praca ciągła	—	—
2. Przygotowanie rodziny do pełnienia swej roli w sytuacji przyjscia na świat dziecka niepełnosprawnego	1. Podjęcie działań na rzecz niesienia pomocy rodzinom wychowującym dziecko dotknięte niepełnosprawnością w zakresie: - postępowania i pielęgnacji we wczesnym okresie życia	Służba zdrowia	od 05/2001 praca ciągła	—	—
	- informowania o przyczynach niepełnosprawności, diagnozach oraz o możliwościach rozwojowych dziecka	Specjalistyczna placówka służby zdrowia, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	od 05/2001 praca ciągła	—	—
	- niesienia pomocy socjalnej, psychologicznej, pedagogicznej i medycznej w zakresie wczesnego wspomagania rozwoju oraz przekazywanie wiedzy traktującej o możliwościach stymulowania rozwoju dziecka	MOPS, GOPS, służba zdrowia, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, TPD, wolontariat	od 05/2001 praca ciągła	—	—

Zadania	Sposób realizacji (metoda)	Wykonawcy	Termin realizacji	Koszt realizacji	Źródło finansowania
3. Utworzenie Ośrodka Terapii i Rehabilitacji dla Dzieci	1. Przygotowanie się do powołania Ośrodka Terapii i Rehabilitacji dla Dzieci: - zebranie materiałów o potrzebie - opracowanie programu działania ośrodka - opracowanie kosztorysu	Starosta i nowo powołany publiczny zakład opieki zdrowotnej	05/2001	–	–
	2. Powołanie Ośrodka Terapii i Rehabilitacji dla Dzieci w formie Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej	Starosta, Kasa Chorych	09/2001	176.000 rocznie	Kasa Chorych, Starosta
4. Orzekanie o rodzaju niepełnosprawności na podstawie rzetelnej, wielokrotnej, interdyscyplinarnej diagnozy	1. Systematyczne sporządzanie diagnoz na bazie orzecznictwa psychologiczno – pedagogicznego i medycznego	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, służba zdrowia, Ośrodek Terapii i Rehabilitacji dla Dzieci	praca ciągła od 06/2001	–	–
	2. Wskazywanie kierunków (sposobów) oddziaływań w zakresie wychowania stymulującego rozwój dzieci niepełnosprawnych	Ośrodek Terapii i Rehabilitacji dla Dzieci	od 06/2001	–	–
	3. Podejmowanie działań na rzecz redukcji ubocznych skutków niepełnosprawności oraz zapobieganie powstawaniu i pogłębianiu się innych, dodatkowych upośledzeń przez ustalenie i realizowanie korzystnych dla dziecka i jego optymalnego rozwoju form wspierania	Ośrodek Terapii i Rehabilitacji dla Dzieci	od 06/2001	–	–
5. Umożliwienie dziecku niepełnosprawnemu kontaktów z grupą rówieśniczą i korzystania z zorganizowanych zajęć rehabilitacyjnych – wychowawczych	1. Umożliwienie dzieciom niepełnosprawnym kształcenia i wychowania razem z pełnosprawnymi rówieśnikami w przedszkolnych grupach integracyjnych	gminy	od 09/2001	–	–
	2. Organizowanie szkoleń dla rodziców, nauczycieli, wychowawców - traktujących o potrzebach i możliwościach rozwojowych dzieci niepełnosprawnych	Ośrodek Terapii i Rehabilitacji dla Dzieci, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, służba zdrowia	10/2001 12/2001	4.000,-	PFRON

Zadania	Sposób realizacji (metoda)	Wykonawcy	Termin realizacji	Koszt realizacji	Źródło finansowania
6. Przygotowanie dziecka niepełnosprawnego do możliwości podjęcia przez niego obowiązku szkolnego w najkorzystniejszych dla niego warunkach	1. Kwalifikowanie dziecka niepełnosprawnego na podstawie wielodyscyplinarnej diagnozy do kształcenia integracyjnego lub specjalnego	Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	do 06/2001	—	—
	2. Wskazywanie rodzicom optymalnych możliwości kształcenia dziecka niepełnosprawnego w odpowiedniej dla niego placówce edukacyjnej i pomoc w dokonaniu właściwego wyboru formy kształcenia dla ich dziecka	Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, Ośrodek Terapii i Rehabilitacji dla Dzieci	od 05/2001 praca ciągła	—	—
7. Wczesna interwencja w sytuacji powstania niepełnosprawności w wieku dojrzłym	1. Pomoc terapeutyczna osobie niepełnosprawnej i jej rodzinie w sytuacjach kryzysowych po nagłym powstaniu niepełnosprawności.	PCPR, MOPS, GOPS - y	praca ciągła	—	—
	2. Powoływanie antykryzysowych zespołów profesjonalistów celem przystosowania do życia osób z nabytą niepełnosprawnością i ich rodzin.	PCPR, MOPS, GOPS - y	praca wg. potrzeb	—	—

Cel operacyjny IV

Wyrównywanie szans w zakresie edukacji

Uzasadnienie wyboru celu:

Ze względu na deficyty rozwojowe dzieci z niepełnosprawnością istnieje konieczność stosowania odmiennego procesu dydaktycznego cechującego się wzmożoną pomocą pedagogiczną i opieką oraz maksymalną aktywizacją wszystkich stron w procesie uczenia się i nauczania. Zadaniem samorządów terytorialnych jest zapewnienie dziecku dotkniętemu niepełnosprawnością wzmożonej pomocy pedagogicznej dostosowanej do charakteru niepełnosprawności, pozwalającej na optymalny rozwój jego osobowości. Realizacja tego zadania powinna stanowić podstawę w wyrównywaniu szans rozwojowych i poprawy jakości ich życia. Niezbędne są wszelkie starania, by dzieci i młodzież z dysfunkcją mogła kształcić się w dobrze zorganizowanych klasach integracyjnych lub oddziałach specjalnych w szkole masowej. Trzeba dodać, że proces dydaktyczno – wychowawczy przebiegający w środowisku rówieśników pełnosprawnych pełniej przygotowuje uczniów dotkniętych niepełnosprawnością do życia w społeczeństwie i daje szansę na samodzielne i aktywne ich życie.

Równie ważną jest edukacja dorosłych osób niepełnosprawnych, które w sprzyjających warunkach mogłyby uzyskać lub podnieść swoje wykształcenie i kwalifikacje. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym uzupełnienia lub podniesienia poziomu wykształcenia stanowi jeden z istotniejszych czynników które mogą zwiększyć szansę tych osób na znalezienie pracy

Zadania:

1. Systematyczne dokonywanie rozeznania w zakresie ilości dzieci i młodzieży oraz osób niepełnosprawnych powiatu nowomiejskiego o specyficznych potrzebach edukacyjnych.
2. Podjęcie działań w zakresie podnoszenia poziomu świadomości dzieci i młodzieży oraz społeczeństwa na temat ich niepełnosprawnych rówieśników, ich praw, potrzeb i wkładu w życie społeczne.

3. Pozytywne orzekanie i kwalifikowanie do kształcenia integracyjnego i specjalnego oparte na potencjale możliwości dziecka.
4. Wspieranie inicjatyw związanych z organizowaniem imprez sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych na rzecz i dla dzieci dotkniętych niepełnosprawnością.
5. Wspieranie rozwoju oddziałów integracyjnych w szkołach ogólnodostępnych.
6. Podnoszenie wiedzy nauczycieli - wychowawców w zakresie pedagogiki specjalnej oraz metod pracy z dzieckiem specjalnej troski.
7. Wspieranie różnych form edukacji dorosłych osób niepełnosprawnych.

Sposób realizacji zadań:

1. Systematyczne dokonywanie rozeznania w zakresie ilości dzieci dotkniętych różnym stopniem niepełnosprawności, uczących się w placówkach oświatowych, objętych indywidualnym tokiem nauczania i pozostających poza systemem oświaty.
2. Prowadzenie działań w zakresie zapobiegania dyskryminacji, budzenie solidarności i tolerancji wobec osób z niepełnosprawnością.
3. Popularyzowanie modelu szkoły dostosowanej do potrzeb wszystkich dzieci.
4. Umożliwienie dzieciom z niepełnosprawnością kontaktów z grupą rówieśniczą i korzystania ze zorganizowanych zajęć w oddziałach integracyjnych.
5. Systematyczne dokonywanie wielodyscyplinarnej diagnozy dzieci dotkniętych niepełnosprawnością, wskazującej na ich potencjał rozwojowy i mocne strony oraz dostosowanie do ich możliwości psychofizycznych treści, metod i organizacji nauczania.
6. Podejmowanie działań na rzecz zaspokajania potrzeb uczniów specjalnej troski w zakresie: specjalistycznej opieki medycznej oraz zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny i pomocniczy.
7. Organizowanie imprez sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych wg opracowanego kalendarza imprez dla dzieci specjalnej troski z powiatu nowomiejskiego.
8. Wspomaganie rodzin z dzieckiem i osobą niepełnosprawną w zakresie: pomocy społecznej, korzystanie z turnusów rehabilitacyjnych i sanatoriów oraz możliwości uzyskania sprzętu rehabilitacyjno – ortopedycznego.
9. Umożliwienie absolwentom klas specjalnych szkół podstawowych kontynuowania dalszej nauki przez utworzenie przy Zespole Szkół zawodowej klasy specjalnej.
10. Szukanie sposobów zdobywania wykształcenia i doskonalenia zawodowego dorosłych osób niepełnosprawnych oraz zachęcanie do nauki.

Oczekiwane efekty:

1. Dokonanie rozpoznania w zakresie potrzeb edukacyjnych dzieci specjalnej troski oraz dorosłych osób niepełnosprawnych z terenu powiatu nowomiejskiego.
2. Zwiększenie się liczby dzieci uczęszczających do klas integracyjnych przy szkołach ogólnodostępnych.
3. Zwiększenie szans na ukończenie szkoły zawodowej absolwentom klas specjalnych w pobliżu ich miejsca zamieszkania.
4. Zwiększenie poczucia tolerancji i solidarności z osobami niepełnosprawnymi wśród dzieci i młodzieży.
5. Zwiększenie szans dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością w zakresie korzystania ze specjalistycznej opieki medycznej, turnusów rehabilitacyjnych, sanatoriów oraz zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjno – pomocniczy.
6. Zwiększenie się liczby dzieci z niepełnosprawnością uczestniczących w imprezach sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych.
7. Zwiększenie świadomości nauczycieli i wychowawców w zakresie specyficznych potrzeb edukacyjnych dzieci dysfunkcyjnych.
8. Zmniejszenie ilości dzieci objętych indywidualnym tokiem nauczania w domu.
9. Zwiększenie się liczby osób pogłębiających swoje kwalifikacje

Wskaźniki:

1. Ilość dzieci objętych nauczaniem w klasach integracyjnych przy szkołach ogólnodostępnych.
2. Liczba oddziałów integracyjnych na terenie powiatu.
3. Ilość zorganizowanych w szkołach pogadanek na rzecz budzenia solidarności i tolerancji wobec osób z niepełnosprawnością.
4. Ilość dzieci z niepełnosprawnością objętych diagnozowaniem, orzekaniem i monitorowaniem przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną.
5. Ilość absolwentów klas specjalnych kontynuujących naukę w utworzonej zawodowej klasie specjalnej.
6. Ilość dzieci z niepełnosprawnością korzystających z opieki medycznej, turnusów rehabilitacyjnych i sanatoriów.

7. Ilość imprez sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych z udziałem dzieci z niepełnosprawnością.
8. Liczba podjętych przez nauczycieli różnych form doskonalenia zawodowego w zakresie pedagogiki specjalnej.
9. Liczba osób dorosłych które zdobyły dodatkowe kwalifikacje.

Podmioty współpracujące:

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Powiatowy Ośrodek Edukacji Specjalnej, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, rodzice, osoby niepełnosprawne PCPR, MOPS, GOPS, Starosta, Burmistrz, wójtowie, Kasa Chorych, placówki podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej.

Harmonogram realizacji zadań programu do celu operacyjnego: Wyrównywanie szans w zakresie edukacji

Zadania	Sposób realizacji (metoda)	Wykonawcy	Termin realizacji	Koszt realizacji	Źródło finansowania
Systematyczne dokonywanie rozeznania w zakresie ilości dzieci i młodzieży oraz osób niepełnosprawnych powiatu nowomiejskiego o specyficznych potrzebach edukacyjnych	1. Wystąpienie do wszystkich gmin powiatu nowomiejskiego o dokonanie rozeznania traktującego o ilości dzieci dotkniętych różnym stopniem niepełnosprawności, uczących się w placówkach oświatowych, objętych indywidualnym tokiem nauczania i pozostających poza systemem oświaty od 3 - 25 lat.	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna lub Powiatowy	03/2001 i raz w roku	–	–
	2. Aktywizowanie osób niepełnosprawnych do dalszej edukacji celem podwyższenia statusu zawodowego	PUP, GOPS, Powiatowego Centrum Rehabilitacji Zawodowej	praca ciągła	–	–
Podjęcie działań w zakresie odnoszenia poziomu świadomości dzieci i młodzieży na temat i niepełnosprawnych rówieśników, ich praw, potrzeb i wkładu w życie społeczne	1. Inicjowanie i wspomaganie pogadarek informacyjnych dotyczących dzieci z niepełnosprawnością, realizowanych we wszystkich typach placówek edukacyjnych na terenie powiatu nowomiejskiego.	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna lub oraz Starosta	03/2001 1 raz w semestrze	–	–
	2. Budzenie świadomości w zakresie praw i obowiązków osób niepełnosprawnych, likwidowanie przeszkód na drodze do ich pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, zapobieganie dyskryminacji, budzenie solidarności i tolerancji wobec osób z niepełnosprawnością.	Szkoły, organizacje pozarządowe rodziców i dzieci, Kościoły, media i inni	03/2001 i 1 raz w półroczu	–	–
Wspieranie rozwoju oddziałów integracyjnych w szkołach śludostępnych.	1. Popularyzowanie modelu szkoły dostosowanej do potrzeb wszystkich dzieci, dającej możliwość kontaktu dzieciom niepełnosprawnym z ich rówieśnikami.	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna j, gminy	od 09/2001 praca ciągła	–	–
	2. Umożliwianie dzieciom z niepełnosprawnością kontaktów z grupą rówieśniczą i korzystania ze zorganizowanych zajęć w oddziałach integracyjnych	Naczelnik Wydziału Oświaty, gminy, placówki edukacyjne	od 09/2001 praca ciągła	–	–

Zadania	Sposób realizacji (metoda)
	3. Ogłoszenie konkursu na najlepszy program, wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością w gminach powiatu nowomiejskiego.
Pozytywne orzekanie i kwalifikowanie do kształcenia specjalnego i integracyjnego oparte na potencjale możliwości dziecka.	1. Systematyczne dokonywanie wielodyscyplinarnej diagnozy dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością, wskazującej na potencjał rozwojowy i mocne strony. 2. Podejmowanie działań na rzecz dostosowywania treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów. 3. Inspirowanie nauczycieli i wychowawców pracujących z dziećmi specjalnej troski do tworzenia programów autorskich. 4. Stworzenie warunków do zaspokajania podstawowych potrzeb uczniów specjalnej troski w zakresie specjalistycznej opieki medycznej oraz zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny i pomocniczy.
Wspieranie inicjatyw związanych z organizowaniem imprez sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych dla dzieci dotkniętych niepełnosprawnością	1. Podejmowanie działań na rzecz organizowania imprez sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych dla dzieci specjalnej troski z powiatu nowomiejskiego w wieku 3 - 18 lat 2. Podjęcie prac nad opracowaniem "kalendarza" imprez dla dzieci z niepełnosprawnością integrujących ze środowiskiem. 3. Wspomaganie rodzin dzieci z niepełnosprawnością w zakresie pomocy społecznej, korzystania z turnusów rehabilitacyjnych i sanatoriów oraz możliwości uzyskania sprzętu rehabilitacyjno - ortopedycznego

Wykonawcy	Termin realizacji	Koszt realizacji	Źródło finansowania
PCPR, Naczelnik Wydziału Oświaty	04/2001	–	–
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna	od 06/2001 praca ciągła	–	–
Poradnia Psych. – Ped., Powiatowy, placówki edukacyjne	od 06/2001 praca ciągła	–	–
Starosta, Burmistrz, wójtowie	06/2001	–	–
ZOZ i plac służby zdrowia, PCPR, MOPS, GOPS, Kasa Chorych	od 03/2001 praca ciągła	–	–
Starosta, PCPR, MOPS, GOPS, organizacje pozarządowe	od 01/2001	–	–
PCPR i gminy	03/2001 i co roku	–	–
PCPR, GOPS, MOPS, Kasa Chorych, placówki służby zdrowia	od 02/2001 praca ciągła	–	–

Zadania	Sposób realizacji (metoda)	Wykonawcy	Termin realizacji	Koszt realizacji	Źródło finansowania
6. Podnoszenie wiedzy nauczycieli, wychowawców w zakresie pedagogiki specjalnej oraz metod pracy z dziećmi specjalnej troski.	1. Organizowanie szkoleń nauczycieli i innych osób zajmujących się pracą z dziećmi specjalnej troski wg/ opracowanego programu	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,	1 raz w roku	4000,-	PFRON
	2. Aktywizowanie gmin do dofinansowania studiów podyplomowych nauczycielom wyróżniającym się w pracy z dziećmi specjalnej troski	Starosta, wójtowie i Burmistrz	od 06/2001 praca ciągła	–	–
7. Wspieranie różnych form edukacji dorosłych osób niepełnosprawnych	1. Popularyzowanie różnych form doskazywania dorosłych osób niepełnosprawnych w szkołach wieczorowych i zaocznych, rozszerzenie oferty edukacyjnej	Placówki edukacyjne i media	od 03.2001	–	–
	2. Popularyzowanie wśród dorosłych osób niepełnosprawnych doskazywania zawodowego względnie przekwalifikowań	Powiatowy Urząd Pracy	od 01.2001 praca ciągła	–	–

Cel Operacyjny V:

Stwarzanie warunków do aktywizacji zawodowej, zatrudnienia i przeciwdziałania skutkom bezrobocia osób niepełnosprawnych.

Uzasadnienie wyboru celu:

W oparciu o art. 32 oraz 69 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wszyscy obywatele są równi wobec praw, obowiązków i wolności. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu społecznym i gospodarczym. Osobom niepełnosprawnym władze publiczne mają udzielać pomocy w zabezpieczaniu egzystencji i przysposobieniu do pracy. Realizację tego zadania umożliwia ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych. Osoba niepełnosprawna ma zatem prawo do pracy i obowiązek świadczenia pracy zarobkowej. Dzięki realizacji tego prawa możliwa będzie integracja zawodowa. Praca zgodnie z kwalifikacjami jest jedynym zabezpieczeniem uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społeczno – gospodarczym swojej gminy i powiatu, jest gwarantem:

- poczucia własnej wartości,
- samodzielności materialnej,
- społecznego kontaktu z innymi osobami,
- partnerskiego udziału osoby niepełnosprawnej w życiu społecznym,
- pomocy rehabilitacyjnej, socjalnej, edukacyjnej i innej niezbędnej dla danej osoby niepełnosprawnej.

Realizacja tych zamierzeń podniesie zaniżaną ocenę wartości osób niepełnosprawnych i ich samoocenę.

Podjęcie przez osobę niepełnosprawną pracy stanowi ukoronowanie całego złożonego procesu rehabilitacji. Praca bowiem dla osoby niepełnosprawnej ma znaczenie nie tylko ekonomiczne ale także istotny wymiar społeczny.

Zadania:

1. Uaktywnienie służb powiatowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie w zakresie poradnictwa zawodowego, szkolenia i przekwalifikowania oraz rehabilitacji zawodowej.

2. Powołanie Powiatowego Centrum Rehabilitacji Zawodowej, którego celem będzie diagnozowanie potrzeb i możliwości dotyczących zatrudnienia osób niepełnosprawnych, prowadzenie badań ankietowych i innych w celu uzyskania wnikliwych analiz, symulacji potrzeb i możliwości, doradztwa zawodowego, przekwalifikowań oraz wspomaganie edukacyjne i promocję osób niepełnosprawnych przed zatrudnieniem. Zadanie to można zrealizować przy pomocy środków PFRON.
3. Opracowanie powiatowej mapy bezrobocia osób niepełnosprawnych, poprzedzonej wnikliwą diagnozą w zakresie bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych w każdej gminie i mieście. Osoby niepełnosprawne, które nie są w stanie podjąć zatrudnienia kierować do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i gmin celem pomocy socjalnej, medycznej lub skierowania do WTZ czy innej placówki.
4. Popularyzowanie przez PCRZ i PCPR warunków i zasad korzystania ze środków PFRON.
5. Podjęcie działań celem powołania specjalistycznego ośrodka szkoleniowo – rehabilitacyjnego w powiecie nowomiejskim.
6. Powołanie przy ZM TPD w Nowym Mieście Lub. Zakładu Aktywności Zawodowej.
7. Podejmowanie działań na rzecz poszerzenia oferty edukacyjnej i szkoleniowej skierowanej do osób niepełnosprawnych,

Sposób realizacji zadania:

1. Rozpoznanie możliwości powołania i zorganizowania Centrum Rehabilitacji Zawodowej.
2. Opracowanie ankiety i przeprowadzenie badań wśród wszystkich osób niepełnosprawnych w wieku aktywności zawodowej w powiecie nt. możliwości podjęcia zatrudnienia na wolnym rynku pracy, lub potrzeb socjalnych, medycznych, edukacyjnych i innych rozpowszechniając ankietę przez gminy, ZUS, KRUS, media.
3. Wystąpienie do gmin powiatu nowomiejskiego z prośbą o pomoc w zebraniu wszystkich ankiet, aby ją przetworzyć.
4. Organizowanie konferencji, sympozjów i spotkań i innych form poświęconych rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.
5. Zorganizowanie konkursu na najlepszych pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne.

6. Wypracowanie zasad współpracy wszystkich podmiotów zajmujących się rehabilitacją zawodową osób niepełnosprawnych oraz zasad współfinansowania przyjętych programów.
7. Przygotowanie projektów programów dla Zakładu Aktywności Zawodowej i Specjalistycznego Ośrodka Szkoleniowo – Rehabilitacyjnego w Nowym Mieście Lub.

Oczekiwane efekty:

1. Zwiększenie liczby zatrudnionych osób niepełnosprawnych zgodnie z ich kwalifikacjami zawodowymi.
2. Zwiększenie szans awansu zawodowego poprzez formy edukacyjne i szkoleniowe.
3. Wzrost dochodów z tytułu zatrudnienia i zmniejszanie nakładów na opiekę społeczną.
4. Zwiększenie zainteresowania pracodawców zatrudnianiem osób niepełnosprawnych.
5. Rozszerzenie oferty edukacyjnej i szkoleniowej dla osób niepełnosprawnych.
6. Pełna diagnoza możliwości i potrzeb osób niepełnosprawnych.
7. Funkcjonowanie w Nowym Mieście Lub. Zakładu Aktywności Zawodowej.
8. Powstanie na terenie powiatu nowomiejskiego Specjalistycznego Ośrodka Szkoleniowo – Rehabilitacyjnego.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Liczba osób niepełnosprawnych zatrudnionych.
2. Liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy.
3. Liczba osób podwyższających swoje kwalifikacje w placówkach edukacyjnych i szkoleniowych.
4. Liczba utworzonych stanowisk pracy, w tym dla osób niepełnosprawnych z terenu wsi.
5. Liczba osób niepełnosprawnych, która podwyższyła swoje kwalifikacje celem osiągnięcia stanowiska pracy.
6. Liczba zakładów pracy przystępujących do konkursu na najlepszego pracodawcę.
7. Ilość osób zatrudnionych w Centrum Rehabilitacji Zawodowej.
8. Liczba przeszkolonych niepełnosprawnych osób przed podjęciem pracy w Specjalistycznym Ośrodku Szkolenia i Rehabilitacji.
9. Liczba osób niepełnosprawnych zatrudnionych w ZAZ – ie.

Podmioty współpracujące:

Starosta i Rada Powiatu, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Rehabilitacji Zawodowej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Burmistrz, wójtowie, placówki edukacyjne i szkoleniowe, pracodawcy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, zakłady pracy chronionej, ZM TPD, organizacje pozarządowe, Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko - Mazurskiego i Wojewoda oraz inni.

Harmonogram realizacji zadań programu do celu operacyjnego: Stwarzanie warunków do aktywizacji zawodowej, zatrudnienia i przeciwdziałania skutkom bezrobocia osób niepełnosprawnych

Zadania	Sposób realizacji (metoda)	Wykonawcy	Termin realizacji	Koszt realizacji	Źródło finansowania
1. Uaktywnienie służb powiatowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie w zakresie poradnictwa zawodowego, szkolenia i przekwalifikowania oraz rehabilitacji zawodowej.	1. Organizowanie: spotkań, narad kontroli mających na celu: - ocenę stanu funkcjonowania poradnictwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych, - ewidencjonowanie osób niepełnosprawnych poszukujących pracy, - ocenę dotychczasowych działań na rzecz tworzenia miejsc pracy dla niepełnosprawnych., - ustalenie potrzeb w zakresie przekwalifikowań.	Starostwo, PCPR, Powiatowy Urząd Pracy	03/2001	—	—
Powołanie Powiatowego Centrum Rehabilitacji Zawodowej	1. Opracowanie modelu statusu i zadań PCRZ	Powiatowy Urząd Pracy	05/2001	—	—
	2. Opracowanie wzoru ankiety w celu wnikliwych badań, potrzeb i możliwości zatrudnienia poszczególnych osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym	Powiatowy Urząd Pracy, lub Powiatowe Centrum Rehabilitacji Zawodowej	05/2001	—	—
	3. Rozpropagowanie ankiety,	P UP, gminy, PCPR, media	06/2001	—	—
	4. Powołanie Powiatowego Centrum Rehabilitacji Zawodowej,	Starosta i Powiatowy Urząd Pracy, PCPR	od 07.2001	454.000,-	Powiat PFRON
	5. Utworzenie bazy danych o potrzebach i możliwościach pracy osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym,	Powiatowe Centrum Rehabilitacji Zawodowej lub Powiatowy Urząd Pracy	08/2001	—	—
	6. Uruchomienie doradztwa zawodowego, przekwalifikowań i zachęty do edukacji celem podniesienia wykształcenia osób niepełnosprawnych,	Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Rehabilitacji Zawodowej	09/2001	—	—
	7. Promocja możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych u pracodawców i w mediach,	Powiatowe Centrum Rehabilitacji Zawodowej lub PUP, media	praca ciągła od 07.2001	—	—

Zadania	Sposób realizacji (metoda)	Wykonawcy	Termin realizacji	Koszt realizacji	Źródło finansowania
3. Opracowanie powiatowej mapy bezrobocia osób niepełnosprawnych	1. Analiza danych ankietowych o bezrobotnych osobach niepełnosprawnych i opracowanie powiatowej mapy bezrobocia	Powiatowe Centrum Rehabilitacji Zawodowej lub Powiatowy Urząd Pracy	12.2001	—	—
4. Popularyzowanie przez Powiatowy Urząd Pracy PCRZ i PCR warunków i zasad korzystania ze środków PFRON	1. Tworzenie nowych miejsc pracy ze środków PFRON w ramach limitu	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	praca ciągła od 03.2001	—	—
	2. Prowadzenie akcji informacyjnej w urzędach nt. zatrudnienia osób niepełnosprawnych na nowych miejscach pracy	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowe Centrum Rehabilitacji Zawodowej	praca ciągła od 03.2001	—	—
Rozważenie możliwości powołania Specjalistycznego Ośrodka Szkoleniowo - Rehabilitacyjnego w powiecie	1. Szukanie odpowiedniej bazy do zaadaptowania na Specjalistyczny Ośrodek Szkoleniowo - Rehabilitacyjny	Zarząd Powiatu, Rada Powiatu	03/2001	—	—
	2. Opracowanie Programu Specjalistycznego Ośrodka Szkoleniowo Rehabilitacyjnego i uzyskanie środków	Pełnomocnik Starosty d/s osób niepełnosprawnych	05/2001	800.000,-	Powiat PFRON
Przygotowanie się do powołania przy ZM TPD w Nowym Mieście Lubawskim Zakładu Aktywizacji Zawodowej	1. Przygotowanie projektów programu dla ZAZ	ZM TPD – WTZ	06/2001	—	—
	2. Uregulowanie spraw cywilno – prawnych umową o teren lub ewentualnie o lokal	ZM TPD – WTZ, Burmistrz Nowego Miasta Lub.	06/2001	—	—
	3. Uruchomienie placówki		10/2001	386.000,-	PFRON
Podejmowanie działań na rzecz poszerzania oferty edukacyjnej i szkoleniowej skierowanej do osób niepełnosprawnych	1. Zbieranie informacji o osobach chcących podwyższyć swoje kwalifikacje zawodowe	Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Rehabilitacji Zawodowej	od 07.2001	—	—
	2. Prowadzenie zapisów osób niepełnosprawnych chętnych do podjęcia kształcenia ponadpodstawowego	Zespół Szkół w Nowym Mieście Lub.	do 08.2001	—	—
	3. Ewentualne utworzenie klasy dla osób niepełnosprawnych o profilu dającym zatrudnienie na wolnym rynku pracy	Starosta	08/2001	—	—
	4. Prowadzenie przekwalifikowań osób niepełnosprawnych w oparciu o szkolenia kursowe	Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Rehabilitacji Zawodowej	od 07.2001	—	—

Zadania	Sposób realizacji (metoda)	Wykonawcy	Termin realizacji	Koszt realizacji	Źródło finansowania
8. Wprowadzenie elementu rywalizacji dla zakładów pracy chronionej z terenu powiatu	1. Poznanwanie możliwości zakładów pracy chronionej – konferencja powiatowa	Starosta, Powiatowy Urząd Pracy	03.2001	–	–
	2. Ogłoszenie i spopularyzowanie wystawy produkcji zakładów pracy chronionej celem promocji	Starosta, Powiatowy Urząd Pracy	03.2001	–	–

Cel operacyjny VI

Tworzenie środowiska fizycznego przyjaznego dla osób niepełnosprawnych

Uzasadnienie wyboru celu:

Osoby niepełnosprawne tak jak wszyscy obywatele mają prawo do korzystania ze środowiska w kategoriach wygody dla wszystkich. W praktyce licznie występują bariery architektoniczne i urbanistyczne. Bariery te utrudniają, a często wręcz uniemożliwiają zdrowej matce ze zdrowym małym dzieckiem w wózku i osobom niepełnosprawnym poruszanie się w środowisku.

O różnych barierach dzielących osoby zdrowe od osób niepełnosprawnych mówi Jan Paweł II „Nie może być barier czy murów między ludźmi zdrowymi a nimi. Kto dzisiaj wydaje się zdrowy może w sobie nosić ukrytą chorobę, może jutro ulec nieszczęściu i trwałemu kalectwu”.

Tworzenie przyjaznego środowiska jest warunkiem lepszego funkcjonowania w społeczeństwie osobom niepełnosprawnym, w starszym wieku, matkom opiekującym się małymi dziećmi i innym. Dla celów rehabilitacji konieczne jest podejmowanie działań zmierzających do usuwania barier uniemożliwiających lub utrudniających osobom niepełnosprawnym w miarę normalne funkcjonowanie w życiu społecznym.

Zadania:

1. Egzekwowanie prawa budowlanego w zakresie budownictwa pozbawionego barier architektonicznych w nowej zabudowie obiektów użyteczności publicznej.
2. Zlikwidowanie barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej.
3. Dążenie do zabezpieczenia możliwości swobodnego i samodzielnego poruszania się osób niepełnosprawnych na terenie zabudowanym i nie zabudowanym.
4. Stwarzanie możliwości dostępu do samorządowego środka komunikacji dla osób z niepełnosprawnością.
5. Podejmowanie działań na rzecz rozwoju informacji dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin o możliwościach dostępu i korzystania z różnego sprzętu rehabilitacyjnego niezbędnego do funkcjonowania w społeczeństwie.

6. Popularyzowanie wiedzy o możliwościach uzyskania dofinansowania z PFRON likwidacji barier architektonicznych i innych dla indywidualnych osób niepełnosprawnych.

Sposoby realizacji zadań:

1. Przestrzeganie przez służby budowlane zapisów prawa budowlanego.
2. Wskazanie obiektów użyteczności publicznej z barierami architektonicznymi, utrudniającymi normalne funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w społeczeństwie w celu ich likwidacji.

Nazwa placówki	środki niezbędne na likwidację barier	termin realizacji
Budynki użyteczności publicznej Powiatu Nowomiejskiego		
- Dom Pomocy Społecznej w Grodzicznie,	240.000,- zł	3 lata
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	225.000,- zł	3 lata
- Dom Dziecka w Paóltowie	78.000,- zł	2 lata
- Zespół Szkół im. C. K. Norwida w Nowym Mieście Lub.	86.000,- zł	2 lata
- Biblioteka przy Zespole Szkół w Nowym Mieście Lub.	109.000,- zł	3 lata
- Starostwo Powiatowe Nowe Miasto Lub.	56.000,- zł	1 rok
- Zespół Szkół Rolniczych w Nowym Mieście Lub.	87.000,- zł	2 lata
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	65.000,- zł	2 lata
- Zespół Szkół Rolniczych w Czachówkach	83.000,- zł	2 lata
- Adaptacja istniejącego budynku po młynie na ośrodek rehabilitacji zawodowej (ZAZ)	300.000,- zł	2 lata
- Zespół Opieki Zdrowotnej w Nowym Mieście Lub.	250.000,- zł	3 lata
Budynki na terenie gminy Nowe Miasto Lub.		
- Budynek administracyjny Urzędu Gminy	30.000,- zł	1 rok
- Gimnazjum w Bratianie	200.000,- zł	3 lata
Budynki na terenie gminy Kurzętnik		
- Budynek administracyjny Urzędu Gminy	30.000,- zł	1 rok
- Gimnazjum w Kurzetniku	180.000,- zł	3 lata
Budynki na terenie gminy Biskupiec		
- Zespół Opieki Zdrowotnej w Biskupcu	50.000,- zł	2 lata
- Budynek administracyjny Urzędu Gminy	50.000,- zł	2 lata
Budynki na terenie gminy Grodziczno		
- Budynek administracyjny Urzędu Gminy	25.000,- zł	1 rok
- Szkoła podstawowa w Ostaszewie	40.000,- zł	2 lata
Budynki na terenie miasta Nowego Miasta Lub.		
- Nowomiejski Dom Kultury w Nowym Mieście Lub.	150.000,- zł	3 lata
- Biblioteka Publiczna w Nowym Mieście Lub.	50.000,- zł	2 lata
RAZEM	2.384.000,- zł	

3. Zakup z udziałem środków PFRON specjalistycznego samochodu do transportu osób niepełnosprawnych.
4. Informowanie społeczeństwa o możliwościach korzystania ze sprzętu rehabilitacyjnego niezbędnego do funkcjonowania w społeczeństwie.
5. Przekazywanie informacji o możliwościach uzyskania dofinansowania z PFRON w celu likwidacji barier.
6. Rozpoznanie potrzeb w zakresie likwidacji barier w środowisku fizycznym, by stworzyć go w najbliższych latach przyjaznym osobom niepełnosprawnym.

Oczekiwane efekty:

1. Zwiększenie się ilości obiektów użyteczności publicznej pozbawionych barier architektonicznych w powiecie.
2. Zwiększenie się liczby mieszkań przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.
3. Powstanie systemu informacji o możliwościach dostępu do sprzętu rehabilitacyjnego oraz środka transportu dla osób niepełnosprawnych.
4. Likwidacja barier urbanistycznych i małej architektury umożliwiające samodzielne poruszanie się w przyjaznym środowisku fizycznym.
5. Wzrost najlepszych rozwiązań w zakresie tworzenia przyjaznego środowiska fizycznego dla osób niepełnosprawnych.
6. Wzrost świadomości społecznej nt. potrzeb tolerancji międzyludzkiej.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Liczba obiektów użyteczności publicznej pozbawionych barier.
2. Liczba mieszkań przystosowanych do osób niepełnosprawnych.
3. Liczba środków komunikacji publicznej przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.
4. Ilość osób, które skorzystały ze specjalnego sprzętu umożliwiającego im funkcjonowanie w społeczeństwie.
5. Ilość osób, która uzyskała dofinansowanie w celu likwidacji barier architektonicznych.
6. Ilość zlikwidowanych barier urbanistycznych w jednostkach użyteczności publicznej.

7. Liczba artykułów w prasie lokalnej poświęconych tworzeniu środowiska fizycznego i społecznego przyjaznego dla osób niepełnosprawnych.

Podmioty współpracujące:

Powiatowy Wydział Architektury i Budownictwa, Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego, miejska i gminne służby budowlane, PCPR, PFRON, instytucje użyteczności publicznej, osoby niepełnosprawne lub ich rodziny, media, organizacje pozarządowe, MOPS, GOPS i inni.

**Harmonogram realizacji zadań programu do celu operacyjnego: Tworzenie
środowiska fizycznego przyjaznego osobom niepełnosprawnym**

Zadania	Sposób realizacji (metoda)	Wykonawcy	Termin realizacji	Koszt realizacji	Źródło finansowania
1. Egzekwowanie prawa budowlanego w zakresie budownictwa pozbawionego barier architektonicznych – w nowej zabudowie obiektów użyteczności publicznej.	1. Bezwzględne przestrzeganie § 2 ust.2 rozporządzenia Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z 14. XII. 1994 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowania (Dz. U. Nr 10 z 1995 r. poz.46 z późniejszymi zmianami).	Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego	od 02/2001 praca ciągła	–	–
	2. Popularyzowanie dobrych przykładów likwidacji barier architektonicznych przez placówki użyteczności publicznej.	Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego i media	praca ciągła od 02/2001	–	–
2. Zlikwidowanie barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej.	1. Dokonanie przeglądu obiektów użyteczności publicznej na terenie powiatu i ustalenie obiektów nie dostosowanych dla osób niepełnosprawnych z wyliczeniem wartości likwidacji barier architektonicznych	Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego	od 10/2000	2.384.000	Samorząd Powiatowy i PFRON
	2. Zalecanie innym placówkom użyteczności publicznej dostosowania ich obiektów do możliwości swobodnego korzystania z nich przez osoby niepełnosprawne (poczta, telekomunikacja itp.)	Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego	od 02/2001 praca ciągła	–	może być z udziałem PFRON
3. Dążenie do zabezpieczenia możliwości swobodnego i samodzielnego poruszania się w terenie zabudowanym i nie zabudowanym.	1. Dokonanie przeglądu barier architektonicznych na szlakach komunikacyjnych umożliwiających swobodne poruszanie się osób niepełnosprawnych lub innych na terenie miasta i gmin powiatu nowomiejskiego.	Burmistrz i wójtowie	08/2001	–	–
	2. Ustalenie kolejności robót budowlanych likwidujących bariery architektoniczne na chodnikach i drogach dla osób niepełnosprawnych i wózków dziecięcych.	Burmistrz i wójtowie	od 08/2001	–	Może być z udziałem środków PFRON
	3. Popularyzowanie dobrych przykładów.	Media	od 08/2001	–	–

Zadania	Sposób realizacji (metoda)	Wykonawcy	Termin realizacji	Koszt realizacji	Źródło finansowania
4. Stwarzanie możliwości dostępu do samorządowego środka komunikacji dla osób z niepełnosprawnością.	1. Sfinalizowanie zakupu samochodu specjalistycznego do przewozu osób niepełnosprawnych.	Zarząd Powiatu	06/2002	100.000	PFRON
	2. Spopularyzowanie sposobu korzystania ze specjalistycznego samochodu dla osób niepełnosprawnych w powiecie.	PCPR, GOPS, MOPS, media	06/2002	—	—
5. Podejmowanie działań na rzecz rozwoju informacji dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin o możliwościach dostępu i korzystania ze sprzętu rehabilitacyjnego niezbędnego do funkcjonowania w społeczeństwie.	1. Ustalenie listy placówek wypożyczających sprzęt rehabilitacyjny dla osób czasowo niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie.	PCPR	06/2001	—	—
	2. Popularyzowanie możliwości skorzystania z tego sprzętu.	PCPR, media	od 06/2001	—	—
	3. Rozpropagowanie programu dofinansowania zaopatrzenia osób niepełnosprawnych i dzieci w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.	PCPR i media	praca ciągła	—	PFRON, Kasa Chorych
5. Popularyzowanie wiedzy o możliwościach uzyskania dofinansowania z PFRON likwidacji barier architektonicznych i innych dla indywidualnych osób niepełnosprawnych i w obiektach użyteczności publicznej.	1. Prowadzenie akcji informacyjnych wśród osób niepełnosprawnych o możliwości uzyskania dofinansowania środków PFRON:	PCPR, GOPS, MOPS, media, organizacje pozarządowe	praca ciągła od 02/2001	wg. limitów	dofinansowanie z PFRON
	- na likwidację utrudnień występujących w budynkach, ich elementów zewnętrznych i mieszkaniach,				
	- na likwidację ograniczeń uniemożliwiających lub utrudniających osobom niepełnosprawnym z dysfunkcją narządu słuchu i mowy.	PCPR, GOPS, MOPS, media, organizacje pozarządowe	praca ciągła od 02/2001		dofinansowanie z PFRON
	2. Zachęcanie administratorów obiektów użyteczności publicznej do korzystania z możliwości otrzymania dofinansowania z PFRON – u na likwidację barier architektonicznych i urbanistycznych.	Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego, gminne służby budowlane	praca ciągła od 02/2001	—	dofinansowanie z PFRON

Cel operacyjny VII

Organizowanie różnych form wspierania rodzin z dzieckiem lub dorosłą osobą niepełnosprawną

Uzasadnienie wyboru celu:

Osoby niepełnosprawne są członkami społeczności i mają prawo do pozostania we własnym środowisku lokalnym. Powinny one otrzymać potrzebne im wsparcie w ramach normalnych struktur edukacyjnych, opieki zdrowotnej, zatrudnienia i usług społecznych. Rodziny, w których żyją osoby niepełnosprawne często borykające się z bezradnością i mających trudności, przekraczające ich możliwości, prowadzące do dysfunkcji w wielu dziedzinach życia. Pozostając bez pomocy z zewnątrz, płacą znaczną cenę za to, iż zostały pokrzywdzone przez los.

Organizowanie różnych form wspierania deficytów samodzielności rodzin z dzieckiem lub dorosłą osobą niepełnosprawną powinno zmierzać w kierunku mobilizacji rodziny i jej aktywizacji w działaniu oraz udzieleniu jej pomocy przez zastosowanie metod, które są przez nią akceptowane. Zadania dostosowano do nowego modelu wsparcia stosowanego w krajach zachodnich.

Celem ochrony socjalnej, ekonomicznej i prawnej jest uniknięcie lub zminimalizowanie skutków sytuacji trudnych oraz przeciwdziałanie marginalizacji lub dyskryminacji osób niepełnosprawnych oraz zagwarantowanie bezpieczeństwa ekonomicznego i socjalnego.

Zadania:

1. Dokładne zdiagnozowanie potrzeb rodzin osób niepełnosprawnych i zasobów infrastruktury ich wsparcia
2. Inicjowanie tworzenia gminnych i powiatowych ośrodków wsparcia: dziennych domów pomocy społecznej, środowiskowych domów samopomocy, świetlic terapeutycznych, grup wsparcia dla rodzin osób niepełnosprawnych, które doświadczają podobnych trudności lub też tych których, trudności mają podobną lub identyczną przyczynę.

3. Zainicjowanie powstania organizacji pozarządowej mającej na celu realizację ogólnie rozumianej polityki prorodzinnej, nakierowanej w szczególności na wspieranie rodzin z osobami niepełnosprawnymi.
4. Skierowanie do Powiatowej Rady Młodzieżowej potrzeby stworzenia młodzieżowego wolontariatu wspomagającego rodziny z osobami niepełnosprawnymi.
5. Organizowanie szkoleń dla młodzieżowego wolontariatu i innych grup wsparcia rodzin z dzieckiem lub dorosłą osobą niepełnosprawną.
6. Organizowanie różnych form wypoczynku dla rodzin z dzieckiem i osobą dorosłą niepełnosprawną mających na celu poprawę sprawności, wyrobienie zaradności, pobudzenie i rozwijanie zainteresowań.
7. Edukacja rodzin mających osoby niepełnosprawne w zakresie pokonywania przez nie trudności.

Metody:

1. Zdiagnozowanie potrzeb rodzin z dzieckiem lub dorosłą osobą niepełnosprawną - aby dostosować formę pomocy.
2. Aktywizowanie gmin do pełniejszego wypełniania swoich zadań w zakresie tworzenia domów dziennego pobytu, środowiskowych domów samopomocy, świetlic terapeutycznych, grup wsparcia, dla rodzin i osób niepełnosprawnych.
3. Zainicjowanie powstania organizacji pozarządowej o zadaniach prorodzinnych.
4. Powołanie i przeszkolenie wolontariatu, który współtworzyłby grupy wsparcia.
5. Kierowanie rodzin z dzieckiem lub osobą niepełnosprawną na turnusy rehabilitacyjne i leczenie sanatoryjne.
6. Aktywizowanie członków osób niepełnosprawnych do szkoleń i pogłębiania wiedzy na temat dysfunkcji członków ich rodzin.

Oczekiwane efekty:

1. Zdiagnozowane obszary potrzeb osób niepełnosprawnych.
2. Powstawanie nowych placówek prowadzonych przez gminy, służących osobom niepełnosprawnym.
3. Jasna i czytelna polityka prorodzinna.

4. Zainicjowana przez Powiatową Radę Młodzieżową szeroka działalność młodzieżowego wolontariatu.
5. Rozszerzenie usług rehabilitacyjnych na rzecz osób niepełnosprawnych.
6. Zwiększenie świadomości rodziców na temat niepełnosprawności ich dzieci i innych członków rodzin.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Ilość zdiagnozowanych rodzin wymagających wsparcia.
2. Ilość nowo powstałych placówek na terenach gmin służącym osobom niepełnosprawnym.
3. Ilość szkoleń dla wolontariuszy.
4. Ilość przeszkolonych wolontariuszy.
5. Ilość skierowań na turnusy rehabilitacyjne.
6. Ilość osób przebywających w sanatoriach i oddziałach rehabilitacyjnych placówek służby zdrowia.
7. Ilość dzieci korzystających z dłuższych niż 1 rok zasiłków pielęgnacyjnych.
8. Ilość szkoleń specjalistycznych dla rodzin.

Podmioty współpracujące:

Zarząd Powiatu, samorządy gminne, PCPR, PCRZ, Ośrodek Terapii i Rehabilitacji Dzieci, DPS, placówki służby zdrowia, służby socjalne, organizacje pozarządowe, rodziny osób niepełnosprawnych, Powiatowy Ośrodek Edukacji Specjalnej, kościół, PFRON, wolontariat itd.

Harmonogram realizacji zadań programu do celu operacyjnego: Organizowanie różnych form wspierania rodzin z dzieckiem lub dorosłą osobą niepełnosprawną

Zadania	Sposób realizacji (metoda)	Wykonawcy	Termin realizacji	Koszt realizacji	Źródło finansowania
1. Dokładne zdiagnozowanie potrzeb rodzin osób niepełnosprawnych i zasobów infrastruktury ich wsparcia.	1. Dopracowanie dokładnego zdiagnozowania deficytów samodzielności rodzin z dzieckiem lub dorosłą osobą niepełnosprawną, aby dostosować formę pomocy do deficytów samodzielności.	GOPS, MOPS, PCPR, organizacje pozarządowe	03/2001	—	—
	2. Ustalenie zasobów materialnych i ludzkich do wsparcia celem likwidacji deficytów samodzielności rodzin z dzieckiem lub dorosłą osobą niepełnosprawną.	GOPS, MOPS, PCPR, organizacje pozarządowe, wolontariat	04/2001	—	—
	3. Zbilansowanie potrzeb rodzin i możliwości zasobów gwarantujących bezpieczeństwo ekonomiczne i społeczne	GOPS, MOPS i samorządy gminne	04/2001	—	—
2. Inicjowanie tworzenia gminnych i powiatowych ośrodków wsparcia.	1. Gminne i powiatowe zbilansowanie deficytów samodzielności rodzin z zasobami dla poznania wielkości przewagi deficytów samodzielności rodzin z osobami niepełnosprawnymi nad zasobami.	Samorządy gminne i powiatu	04/2001	—	—
	2. Inicjowanie utworzenia gminnych: domów pomocy społecznej, środowiskowych domów samopomocy, świetlic terapeutycznych, grup wsparcia w ramach wolontariatu, grup wsparcia dla rodzin o podobnych deficytach samodzielności.	Samorządy gminne i powiatu, organizacje pozarządowe	06/2001	—	—
	3. Pomoc w tworzeniu programów dla w/w placówek	PCPR	od 04/2001	—	—
	4. Pomoc gminom w tworzeniu w/w placówek.	PCPR, samorząd powiatu	od 06/2001	—	—
	5. Powołanie klubów rodzin mających osoby niepełnosprawne o tych samych oraz podobnych schorzeniach lub deficytach samodzielności	GOPS, MOPS, PCPR, organizacje pozarządowe	od 06/2001	—	—

Zadania	Sposób realizacji (metoda)	Wykonawcy	Termin realizacji	Koszt realizacji	Źródło finansowania
3. Zainicjowanie powstania organizacji pozarządowej mającej na celu realizację ogólnie pojętej polityki prorodzinnej, nakierowanej na wspieranie rodzin z osobami niepełnosprawnymi.	1. Opracowanie statutu stowarzyszenia dla rodzin z dziećmi lub dorosłymi osobami niepełnosprawnymi.	PCPR	06/2001	—	—
	2. Zorganizowanie spotkania, celem zawiązania Komitetu Założycielskiego stowarzyszenia z udziałem pracowników socjalnych i rodzin osób niepełnosprawnych.	PCPR, GOPS, MOPS	07/2001	—	—
	3. Złożenie wniosku w sądzie celem rejestracji stowarzyszenia	PCPR, Pełnomocnik starosty do spraw osób niep.	07/2001	—	—
4. Skierowanie do Powiatowej Rady Młodzieżowej potrzeby stworzenia młodzieżowego wolontariatu i innych grup wsparcia rodzin z dzieckiem lub osobą dorosłą niepełnosprawną.	1. Szukanie możliwości rozwoju wolontariatu upatrując się rezerw w młodzieży —odwołanie się do istniejącej Powiatowej Rady Młodzieży.	Starosta	do 03/2001	—	—
	2. Powołanie przy udziale organizacji pozarządowej wolontariatu i ustalenie terminów szkolenia.	Organizacja pozarządowa	05/2001	—	—
5. Zorganizowanie szkoleń dla młodzieżowego wolontariatu i innych grup wsparcia rodzin z dzieckiem lub dorosłą osobą niepełnosprawną.	1. Opracowanie z Wojewódzkim Centrum Wolontariatu planu szkoleń dla wolontariuszy z powiatu nowomińskiego.	PCPR, organizacje pozarządowe	05/2001	—	—
	2. Szkolenie wolontariuszy wg opracowanego planu i programu dla grupy około 50 osób.	PCPR, organizacje pozarządowe	07/2001	5.000,-	lub PFRON
6. Organizowanie różnych form wypoczynku dla rodzin z dzieckiem lub osobą dorosłą niepełnosprawną mających na celu poprawę sprawności.	1. Kierowanie osób niepełnosprawnych z opiekunem na turnusy rehabilitacyjne, względnie do sanatorium.	PCPR, GOPS, MOPS, służba zdrowia	praca ciągła	wg limitu	PFRON kasa chorych
	2. Organizowanie powiatowych spotkań św. Mikołaja z dziećmi niepełnosprawnymi do 18 lat.	ZM. TPD. wg list GOPS i MOPS	01/2001	5.000,-	ZM. TPD.
	3. Planowanie powiatowego ośrodka rekreacji.	Starosta	06/2001	—	—
7. Edukacja rodzin mających osoby niepełnosprawne w zakresie pokonywania trudności.	1. Wyciągnięcie z diagnozy danych o rodzinach, które należy edukować w zakresie wypełniania ról związanych z niepełnosprawnością członka rodziny.	PCPR, GOPS, MOPS	04/2001	—	—
	2. Przygotowanie serii szkoleń dla rodzin z uwzględnieniem podobnych potrzeb i schorzeń.	PCPR	06/2001	5.000,-	PFRON

Cel operacyjny VIII

Stwarzanie warunków do pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu kulturalnym, sporcie, rekreacji oraz turystyce.

Uzasadnienie wyboru celu:

Sport osób niepełnosprawnych to forma aktywności ruchowej wyrabiająca, utrzymująca i podnosząca sprawność fizyczną osób niepełnosprawnych na poziomie gwarantującym samodzielność życiową. Stanowi element kompleksowego programu rehabilitacji. Ważną rolę odgrywa również odmiana sportu – sport rekreacyjny lub olimpiady specjalne. Teraz, kiedy Nowe Miasto Lubawskie doczekało się pozbawionej barier architektonicznych hali sportowej, będzie istniała możliwość olimpiad specjalnych dla osób niepełnosprawnych.

Osoby niepełnosprawne mają prawo do pełnego i aktywnego udziału w różnych formach życia społecznego. Niezbędne zatem staje się podejmowanie przez samorządy lokalne działań zmierzających do stwarzania osobom niepełnosprawnym możliwości uczestnictwa w życiu kulturalnym, sporcie, rekreacji i turystyce.

Udział i współudział osób niepełnosprawnych w ogólnych imprezach kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych i turystycznych sprzyja ich integracji ze społeczeństwem. Zadaniem powiatu i gmin jest aktywne wspieranie rozwoju sportu, rekreacji, turystyki dla osób niepełnosprawnych.

Zadania:

1. Popularyzacja aktywnych form życia poprzez stwarzanie możliwości pełnego i aktywnego udziału w życiu kulturalnym, w sporcie, rekreacji i turystyce osób niepełnosprawnych.
2. Inicjowanie rozwoju aktywności osób niepełnosprawnych w imprezach, wystawach, pracach, festynach, wyjazdach, wycieczkach.
3. Popularyzacja osiągnięć sportowych i kulturalnych osób niepełnosprawnych.
4. Organizowane rokrocznie abilimpiady – czyli olimpiady umiejętności osób niepełnosprawnych.

5. Organizowanie raz w roku wystawy twórczości osób niepełnosprawnych połączonej ze sprzedażą w formie aukcji.
6. Zorganizowanie własnego – powiatowego ośrodka dla organizowania turnusów rehabilitacyjnych i rekreacji dla osób niepełnosprawnych.

Metody:

1. Zintegrowanie działań samorządów gminnych i powiatowego dla osiągnięcia efektu zadań celu.
2. Opracowanie wspólnego dla gmin i powiatu kalendarza imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych i turystycznych dla osób niepełnosprawnych.
3. Wykorzystanie potencjału WTZ do organizowania abiliimpiad dla niepełnosprawnych mieszkańców powiatu.
4. Organizowanie olimpiad specjalnych dla uczniów klas specjalnych, integracyjnych i świetlic terapeutycznych.
5. Wykorzystanie potencjału WTZ oraz Domu Pomocy Społecznej do organizowania wystaw twórczości osób niepełnosprawnych w powiecie i województwie warmińsko – mazurskim.
6. Zintegrowanie samorządów, Klubu Sportowego „Drwęca” z organizacjami pozarządowymi na rzecz organizowania sportu i rekreacji dla osób niepełnosprawnych.
7. Zainicjowanie współpracy z kościołem na rzecz organizowania turystyki, w tym pielgrzymek.

Oczekiwane efekty:

1. Wzrost uczestnictwa osób niepełnosprawnych w ogólnych imprezach.
2. Wzrost zaangażowania samorządów: powiatowego i gminnych na rzecz organizacji imprez, zawodów sportowych, olimpiad specjalnych, abiliimpiad dla osób niepełnosprawnych.
3. Ożywienie organizacji pozarządowych, osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
4. Powstanie powiatowego ośrodka turnusów rehabilitacyjnych i rekreacji dla osób niepełnosprawnych.
5. Zaplanowana, dobrze zorganizowana praca gwarantująca osobom niepełnosprawnym udział w imprezach.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Ilość osób niepełnosprawnych uczestniczących w różnego typu imprezach.
2. Ilość imprez sportowych.
3. Ilość imprez kulturalnych.
4. Ilość imprez rekreacyjnych.
5. Ilość osób niepełnosprawnych biorących udział w abilimpiadzie.
6. Ilość osób niepełnosprawnych korzystających z turnusów rehabilitacyjnych.
7. Ilość miejsc w powiatowym ośrodku rekreacji i rehabilitacji.
8. Ilość wystaw twórczości osób niepełnosprawnych.
9. Ilość zebranych funduszy z aukcji prac.

Podmioty współpracujące:

Samorządy: powiatowy i gminne, GOPS, MOPS, rodziny osób niepełnosprawnych, Klub Sportowy "Drwęca", organizacje pozarządowe, NDK, WTZ, DPS, Powiatowy Ośrodek Turnusów Rehabilitacyjnych, Powiatowy Ośrodek Edukacji Specjalnej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowe Centrum Rehabilitacji Zawodowej, placówki edukacyjne, zakłady pracy chronionej i inne.

Harmonogram realizacji zadań programu do celu operacyjnego: Stwarzanie warunków do pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu kulturalnym, sporcie, rekreacji oraz turystyce

Zadania	Sposób realizacji (metoda)	Wykonawcy	Termin realizacji	Koszt realizacji	Źródło finansowania
1. Popularyzacja aktywnych form życia poprzez stwarzanie możliwości pełnego i aktywnego udziału w życiu kulturalnym, sporcie, rekreacji i turystyce osób niepełnosprawnych.	1. Opracowanie powiatowego kalendarza imprez sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych i turystycznych dla osób niepełnosprawnych.	PCPR, MOPS, GOPS, klub „Drwęca”, placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe i kościoły	do 03/2001	–	–
	2. Przedstawianie w mediach i zachęcanie osób niepełnosprawnych do uczestnictwa w organizowanych imprezach.	Pełnomocnik Starosty ds. osób niepełnosprawnych, media	od 03/2001 praca ciągła	–	–
	3. Kreowanie aktywnych postaw osób niepełnosprawnych w zakresie ich uczestnictwa w sporcie, kulturze i rekreacji.	Pełnomocnik Starosty ds. osób niepełnosprawnych, PCPR	praca ciągła w/g potrzeb	–	–
	4. Umożliwienie transportu specjalistycznego osobom niepełnosprawnym na imprezy	PCPR	w/g potrzeb	–	–
2. Inicjowanie rozwoju aktywności osób niepełnosprawnych w imprezach, wystawach prac, festynach, wyjazdach, wycieczkach.	1. Rozpoznawanie zainteresowań osób niepełnosprawnych.	GOPS, MOPS, PCPR, Pełnomocnik Starosty ds. osób niepełnosprawnych, ZM TPD	praca ciągła	–	–
	2. Pobudzanie uczuć religijnych, w tym pielgrzymowanie do Sanktuariów Maryjnych.	Caritas, Kościoły, Civitas Christiana	praca ciągła	–	–
	3. Podejmowanie działań na rzecz rozwoju zainteresowań osób niepełnosprawnych.	Gminni Pełnomocnicy ds. osób niepełnosprawnych	praca ciągła	–	–
	4. Powoływanie klubów zainteresowań osób niepełnosprawnych.	Pełnomocnicy ds. osób niepełnosprawnych, PCPR, GOPS, MOPS, Klub Sportowy „Drwęca”	w/g potrzeb	–	–
	5. Organizowanie imprez kulturalnych i sportowych oraz olimpiad specjalnych dla uczniów klas integracyjnych, specjalnych i świetlic terapeutyczno - rehabilitacyjnych	Pełnomocnicy ds. osób niepełnosprawnych, PCPR, GOPS, MOPS, Klub Sportowy „Drwęca”	praca ciągła	wg. możliwości	Org. pozarząd., budżety gmin, sponsorzy, PFRON

Zadania	Sposób realizacji (metoda)	Wykonawcy	Termin realizacji	Koszt realizacji	Źródło finansowania
3. Popularyzacja osiągnięć sportowych i kulturalnych osób niepełnosprawnych.	1. Kreowanie i wyróżnianie w mediach finalistów imprez sportowych i kulturalnych.	Pełnomocnicy ds. osób niepełnosprawnych, media, Klub Sportowy „Drwęca”	praca ciągła	–	–
	2. Prowadzenie powiatowych rywalizacji sportowych i kulturalnych pomiędzy aktywnymi klubami zainteresowań.	Pełnomocnicy ds. osób niepełnosprawnych, organizacje pozarządowe, media	praca ciągła	wg możliwości	Gminy, Powiat, sponsorzy
	3. Prowadzenie kronik działania klubów zainteresowań.	Kluby zainteresowań	praca ciągła	–	–
4. Organizowanie rokrocznie abiliimpiady – olimpiady umiejętności osób niepełnosprawnych.	1. Ogłaszanie corocznej abiliimpiady prowadzonej przez ZM TPD – WTZ.	PCPR i media	03/2001	–	–
	2. Przeprowadzenie abiliimpiady w zakresie różnych technik.	ZM TPD – WTZ	05/2001	ze środków TPD	Sponsorzy TPD
	3. Popularyzowanie umiejętności zwycięzców abiliimpiady.	ZM TPD – WTZ i media	08/2001	–	–
5. Organizowanie rokrocznie wystawy twórczości osób niepełnosprawnych połączonej ze sprzedażą w formie aukcji.	1. Ogłoszenie regulaminu kolejnych Wystawy i Konkursu Twórczości Osób Niepełnosprawnych Powiatu Nowomiejskiego w Nowym Mieście Lub.	ZM TPD – WTZ	03/2001	–	–
	2. Zorganizowanie wystawy w obiekcie pozbawionym barier architektonicznych.	ZM TPD – WTZ, OSiR	07/2001	2000,-	PFRON
	3. Rozstrzygnięcie konkursów w poszczególnych kategoriach i przeprowadzenie aukcji na wsparcie osób niepełnosprawnych.	ZM. TPD – WTZ	06/2001	–	–
6. Zorganizowanie własnego – powiatowego ośrodka dla organizowania turnusów rehabilitacyjnych i rekreacji dla osób niepełnosprawnych.	1. Szukanie lokalizacji ośrodka.	Starostwo, Zarząd Powiatu	04/2001	–	–
	2. Załatwianie spraw cywilno – prawnych.	Starostwo, Zarząd Powiatu	06/2001	–	–

Zadania	Sposób realizacji (metoda)	Wykonawcy	Termin realizacji	Koszt realizacji	Źródło finansowania
	3. Opracowanie programu działania ośrodka na turnusy rehabilitacyjne i rekreację weekendową oraz na szkolenia osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Zadanie to można połączyć z funkcją Specjalistycznego Ośrodka Szkoleniowo Rehabilitacyjnego	Zarząd Powiatu, PCPR i PCRZ	07/2000	–	–
	4. Wystąpienie o dofinansowanie zadania do PFRON na 2000 r.	Zarząd Powiatu	07/2000	–	PFRON

5. Kosztorys zidentyfikowanych potrzeb dla realizacji powiatowego programu na rzecz poprawy warunków życia społeczno-zawodowego osób niepełnosprawnych na lata 2000-2003 r.

Lp.	Nazwa zadania	Środki finansowe	Źródło finansowania
1	Szkolenie rodziców, nauczycieli, terapeutów i pracowników instytucji społecznych traktujące o potrzebach i możliwościach rozwojowych osób niepełnosprawnych	39.000,-	PFRON Rada Powiatu
2	Powołanie Powiatowego Centrum Rehabilitacji Zawodowej	454.000,-	PFRON Rada Powiatu
3	Zorganizowanie i funkcjonowanie 3 świetlic terapeutycznych	450.000,-	PFRON Rada Powiatu ZM TPD
4	Zorganizowanie i prowadzenie Specjalistycznego Ośrodka Szkoleniowo-Rehabilitacyjnego	700.000,-	PFRON Rada Powiatu
5	Uruchomienie i funkcjonowanie Zakładu Aktywności Zawodowej	386.000,-	PFRON Rada Powiatu ZM TPD
6	Zlikwidowanie barier architektonicznych w powiatowych i gminnych obiektach użyteczności publicznej	2.384.000,-	PFRON Rada Powiatu
7	Zakup samochodu specjalistycznego dla organizacji transportu osób niepełnosprawnych	100.000,-	PFRON Rada Powiatu
8	Organizacja imprez kulturalno-sportowych i abilimpiad z wystawami twórczości	45.000,-	PFRON Rada Powiatu ZM TPD
Ogółem		4.558.000,-	